

GŁOS WYBRZEŻA

ORGAN KOMITETU WOJEWODZKIEGO POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK III GDANSK, WTOREK 11 STYCZNIA 1949 R.

Nr 10 (570)

DZIŚ w numerze:

PRZEMÓWIENIE MINISTRA
SKARBU K. DĄBROWSKIEGO
str. 3

KONTROLA SPOŁECZNA
SPÓŁDZIELCZOŚCI
str. 5

PIERWSZY „PROLETARIAT”
— JEGO ZASŁUGI I BŁĘDY
str. 5

Rozmowy Stoczną Gdańską podczas zebrania poświęconego omówieniu nowej umowy zbiorowej

BILANS DOTYCHCZASOWYCH OSIĄGNIĘĆ i droga dalszego rozwoju Polski Ludowej

Expose premiera J. Cyrankiewicza na 52 posiedzeniu Sejmu

WARSZAWA. (PAP). Rząd, któremu mam zaszczyt przewodniczyć — oświadcza na wstępie premier — znajduje się w steru władzy od 2 lat i wchodzi w trzeci rok swej działalności. Rząd ten wyszedł ze zwycięskich wyborów r. 1947. Znaczenie tego zwycięstwa oceniamy dziś z perspektywy tych dwóch lat, które o tyle posunęły naprzód nasz kraj.

Premier przypomina, że zwycięstwo wyborcze w styczniu 1947 r.

Rok jedności

Rok ten przejdzie do historii Polski i polskiego ruchu robotniczego pod mianem roku jedności, bo nastąpiło w ciągu tego roku połączenie partii robotniczych. Zlikwidowany został półwiekowy przesłony rozłam w naszym ruchu robotniczym. Zjednoczona we wspólną Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej klasa robotnicza może teraz z większą skutecznością walczyć w obronie interesów wszystkich ludzi pracy w Polsce. Może wespół z ruchem ludowym, który również kroczy ku zjednoczeniu i z innymi stronnictwami bloku demokratycznego skutecznie bronić interesów drobnego i średniego rolnika, pracującego inteligenta i rzemieślnika, wszystkich ludzi pracy — olbrzymiej większości Narodu.

Podkreślając fakt, że Kongres Zjednoczeniowy porwał również masy pracujące do wielkiego wysiłku twórczego w postaci przedkongresowego współzawodnictwa pracy, mówca oświadcza:

Dotychczasowe osiągnięcia

Stwierdzając, że r. 1948 jest tylko wycinkiem całego powojennego okresu odbudowy i przebudowy, premier podaje kilka cyfr, ilustrujących ogólne wyniki osiągnięte do tego roku:

Po wojnie zainwestowaliśmy w gospodarczą odbudowę kraju 450 miliardów zł. Osiągnęliśmy w listopadzie 1948 r. wskaźnik stanu produkcji przemysłowej 150 w stosunku do 100 z listopada 1937 r. W rolnictwie zlikwidowaliśmy ponad 6 milionów ha odłogów i osiągnęliśmy samowystarczalność zbożową. Zagospodarowaliśmy Ziemię Odzyskaną, osiedlając tam ponad 5 milionów Polaków i inwestując około 150 miliardów zł, zaspalając tę część Polski całkowicie i definitywnie z macierzą. Przystąpiliśmy do odbudowy zniszczonych miast ze stolicą na czele, inwestując w samej tylko Warszawie ok. 48 miliardów zł. Odbudowaliśmy nasze porty, które w 1948 r. osiągnęły ponad 16 milionów ton przeładunków. Uruchomiliśmy transport kolejowy, którego przewozy towarowe i pasażerskie przekroczył już poziom przedwojenny.

Rok 1948 — jak podkreśla dalej premier — był ważnym i w wielu względach przełomowym wycin-

ugruntował fundamenty Polski Ludowej. W r. 1947 stał się rokiem wielkiego wysiłku w zakresie umocnienia i usprawnienia aparatu państwowego, w dziedzinie zgrupowania reakcji. Rok 1947 był też pierwszym rokiem planowej akcji odbudowy i rozbudowy gospodarczej.

Przechodząc do charakterystyki osiągnięć roku 1948, premier mówi m. in.:

To nowe podejście do pracy i wysiłku twórczego staje się dziś kluczem naszych wszystkich sukcesów na przyszłość — sukcesów nie tylko czysto gospodarczych, ale i politycznych, kulturalnych, społecznych. Wszystkie one zależą od naszego rozwoju gospodarczego, od potencjału przemysłowego i rozmiarów produkcji przemysłowej i rolniczej.

Na tle charakterystyki r. 1948 premier omawia następnie bilans gospodarczy r. 1948 i podkreśla, że rozpoczynający się rok 1949 będzie ostatnim rokiem planu trzyletniego i rokiem przygotowań do planu sześcioletniego, który przekształci oblicze naszego kraju.

W r. 1955 — ostatnim roku planu sześcioletniego — Polska będzie krajem szarmonizowanej gospodarki przemysłowo-rolniczej, w którym produkcja przemysłowa będzie dwukrotnie większa niż obecnie, a rolnicza wzrośnie o 35 do 40 proc.

kiem całego tego okresu odbudowy. Był to rok szczególnego wzmożenia potencjału gospodarczego kraju, znacznego wzrostu wytwórczości we wszystkich dziedzinach, podniesienia stopy życiowej mas pracujących. Oto niektóre cyfry z r. 1948 w porównaniu z r. 1947:

Wzrost produkcji przemysłu państwowego w stosunku do r. 1947 wynosi ok. 30 proc., zamiast planowanych 23 proc., wartość ogólna tej produkcji — ok. 12,7 miliardów zł przedwojennych, podczas gdy w r. 1947 wynosiła ona 10,5 miliardów zł. Na jednego mieszkańca w r. 1948 przypada produkcja przemysłowa wartości 636 zł przedwojennych, wobec 507 zł w r. 1937. W r. 1948 wydobyte węgla kamiennego wyniosło 70 milionów ton. Wyprodukowano 4 miliony 929 tys. ton koksu (116 proc. planu), 662 tys. ton rudy (110 proc.), 1 milion 885 tys. ton cementu (106 proc.), 237 tys. ton papieru (108 proc.), 343 miliony mtr. tkanin bawełnianych (109 proc.), 571 tys. ton cukru (110 proc.). Wzrost wydajności pracy w przemyśle państwowym wynosi 19 proc. w stosunku do r. 1947, a 45 proc. w stosunku do r. 1946.

Dalszy rozwój przemysłu

Przechodząc do zamierzeń na r. 1949 — premier oświadcza m. in.: wartość ogólna produkcji wzrosnąć winna o ok. 16 proc. w porównaniu z r. 1948 i osiągnąć sumę 17,8 miliarda zł przedwojennych. Na głowę mieszkańca przypaść powinno produkcji na kwotę 728 zł przedwojennych, czyli o 14 proc. więcej, niż w r. 1948. Produkcja przemysłu państwowego wzrośnie co do wartości o 15,2 proc. w stosunku do produkcji w r. 1948. Produkcja przemysłowa w r. 1949 przewyższy o 25 proc. całkowitą produkcję przemysłową Polski w r. 1938.

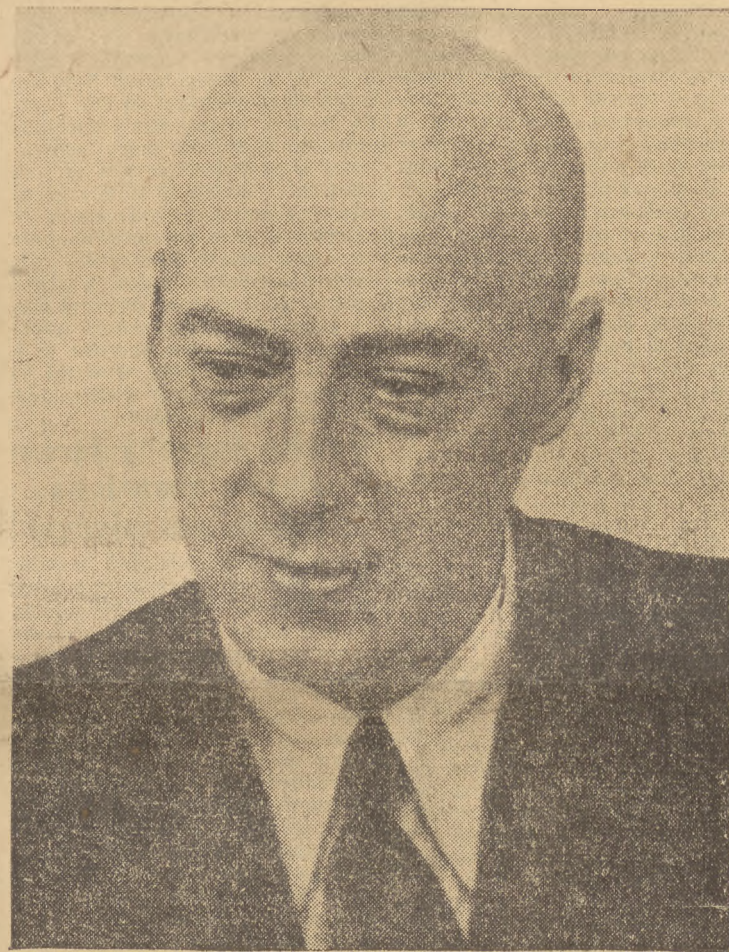
W r. 1949 produkować będziemy węgla kamiennego przeszło dwa razy więcej, parowozów przeszło 8 razy, a wagonów przeszło 46 razy tyle, co w Polsce przedwojennej, maszyn rolniczych o 60 proc. więcej, tkanin bawełnianych

Wzrost produkcji dóbr konsumpcyjnych

Mówca stwierdza, że nie oznacza to wcale, aby miała zmaleć

produkcja w przemyśle konsumpcyjnych. Przeciwnie w r. 1949 wzrosnąć także bardzo poważnie produkcja dóbr konsumpcyjnych w przemyśle włókienniczym, odciebowym, cukrowniczym, spo-

lu innych ważnych artykułów przemysłowych, dotychczas nie produkowanych jak np. saletry wapniowej, kauczuku syntetycznego, penicyliny i innych artykułów farmaceutycznych, miedzi

żywym, tłuszczowym i konserwowym, przy czym przewiduje się uruchomienie bardzo wielu nowych zakładów. Po raz pierwszy ukaza się w r. 1949 samochodów ciężarowych krajowej produkcji. Równocześnie wszczęte zostaną przygotowania do produkcji samochodów osobowych. W r. 1949 rozpocznie się też produkcja wie-

lektrolitycznej, silników itd. Reasumując przegląd zamierzeń na r. 1949 w dziedzinie przemysłu premier podkreśla m. in., że w ten sposób dąży się do stworzenia dobrego położenia wyjściowego dla dalszego uprzemysłowienia kraju i do dalszego wzrostu roli sektora socjalistycznego w przemyśle.

Spżycie zbóż przekroczyło poziom przedwojenny

Z kolei mówca przechodzi do omówienia osiągnięć i planów w dziedzinie rolnictwa.

W r. 1948 nastąpiło ogromne powiększenie powierzchni uprawnej, zlikwidowano dalszych 1.017.000 ha odłogów. Wartość produkcji rolniczej brutto, wyrażona

w cenach przedwojennych wzrosła o ok. 23 proc. w zakresie produkcji roślinnej i ponad 22 proc. w zakresie produkcji zwierzęcej w stosunku do r. 1947. W zakresie zbóż osiągnęliśmy w r. 1948 samowystarczalność plus pewne już nadwyżki. Dzięki temu znacz-

nie wzrosło spożycie artykułów rolnych na głowę ludności, które np. w zakresie trzech zbóż chlebowych po raz pierwszy przekroczyło poziom przedwojenny o 4,7 proc. Jednocześnie nastąpiło poważne zwiększenie eksportu rolniczego. Gdy przyjmijemy eksport z r. 1938 za 100, otrzymujemy dla r. 1948 m. in. następujące wskaźniki: ryby i konserwy rybne — 1000, ziemniaki — 196, cukier — 176, przetwory ziemniaczane — 145, sól — 140.

Stwierdzając, że wyniki r. 1948 pozwalają liczyć na pełną realizację przewidywań planu trzyletniego na odcinku wartości produkcji rolniej, mówca zaznacza m. in., że w przeliczeniu na głowę ludności produkcja rolna przekroczy w r. 1949 wszystkie wskaźniki lat przedwojennych z wyjątkiem mięsa wołowego i mleka. Straty wojenne w hodowli zwierzęcej wciąż są jeszcze nie pokryte, jakkolwiek nastąpiła znaczna poprawa, która wyraża się przystępem ilości bydła w stosunku do r. 1947, o 25 proc. Tegoroczne osiągnięcia w zakresie produkcji roślinnej stwarzają doskonałe warunki dla podjęcia prac nad generalnym wzmożeniem produkcji zwierzęcej. Nie mniej ogólny niski stan tej produkcji powoduje deficyt tłuszczów

i okresowe braki mięsa. Rząd poczyni wszystkie kroki, aby po-przeć hodowlę zwierzęcą i doprowadzić do jej znacznego zwiększenia.

Swe znaczne osiągnięcia produkcyjne w r. 1948 rolnictwo — jak podkreśla mówca — zawdzięcza przede wszystkim wzmożonej opiece Państwa Ludowego. Wyraziło się to w poprawie na odcinku zaopatrzenia rolnictwa w środki produkcji, w odpowiedniej polityce cen, we wzmożeniu kontraktacji poszczególnych upraw i hodowli, we właściwej polityce finansowej. Zużycie nawozów sztucznych przekroczyło przewidywania planu. Stan traktorów osiągnął w środku r. 1948 liczbę 14,3 tys. sztuk zamiast przewidywanych 12,6 tys. Przed wojną chłop płacił za plug, przyjmując wskaźnik w Kg żyta 100, a w r. 1948 — tylko 69, dla azotniaku wskaźnik ten, znowu przyjmując to samo kryterium wynosił w roku ub. 46 i dla superfosfatu 61.

Akcja kontraktacyjna, która rozwinęła się bardzo mocno w r. 1948, była — jak podkreśla mówca — akcją obrony chłopów i konsumenta przed spekulacją, akcją stabilizacji dostaw i cen. Wyraziła się ona w sumie 34,4 miliarda zł wobec 23 miliardów r. 1947 i wobec przewidywań planu na r. 1948, w sumie 25 miliardów zł.

Przełom w politycznym zróżnicowaniu wsi

Premier stwierdza następnie, że w r. 1948 zaznaczył się przełom na froncie politycznego zróżnicowania wsi. Dzięki wzrastającej świadomości klasowej mas biednego i średniego chłopstwa wzmo-gła się walka przeciw wyzysk-waczom. Elementy kapitalistyczne usunięto z szeregu zdobytych u-přednioj pozycji w organizacjach gminnych, władzach związku Samopomocy Chłopskiej, spółdzielczości wiejskiej itp. Zmiany przeprowadzone w spółdzielczości wiejskiej likwidują stopniowo spekulację w zakresie zbytu i zaopatrzania. Akcji tej towarzyszyła działalność Rządu udzielającego poparcia biednemu i średniemu chłopstwu.

Premier przypomina, że właśnie w tym kierunku kształtowała się polityka podatkowa i kredytowa.

Przeszło tysiąc nowych ośrodków maszynowych

Mówca podkreśla, że mimo dotychczasowych osiągnięć pozostają jeszcze ogromne zadania w

dziedzinie usunięcia zacofania wsi polskiej będącego wynikiem długiej niewoli obszarnczo-kapitalistycznej. Plan na r. 1949 przewiduje wzrost produkcji rolniczej netto o około 7 proc. w stosunku do r. 1948, przy znacznym wzroście produkcji w majątkach państwowych i dalszego rozszerzenia akcji kontraktacyjnej. Wzmoże się tempo mechanizacji rolnictwa m. in. drogą wyprodukowania około 2 tys. oraz importu 3.200 traktorów i drogą zorganizowania przeszło tysiąca nowych ośrodków maszynowych.

Przewidując jeszcze lepsze osiągnięcia w r. 1949 — podkreśla premier — pamięta jednak musimy, że produkcja rolnicza pozostaje znacznie w tyle za szybko wzrastającą produkcją przemysłu państwowego i innych gałęzi wytwórczości. Aby więc nie dopuścić do zahamowania przez rolnictwo przyszłego rozwoju gospodarczego kraju sprzyjać należy stopniowemu unowocześnieniu sposobów produkcji rolniczej, co leży w interesie zarówno całego gospodarstwa narodowego jak i w interesie drobnego i średniego chłopstwa.

Postępy w dziedzinie komunikacji

Z kolei mówca omawia zeszłoroczny znaczny postęp w dziedzinie komunikacji i łączności.

Kolejowe przewozy towarów osiągnęły w r. 1948 sumę 113 milionów ton, czyli około 13 proc. ponad plan oraz około 28 proc. więcej niż w r. 1947. W r. 1949 ma nastąpić zwiększenie przewozów towarowych o dalsze 15 proc. Również w przewozach osobowych plan został przekroczony. Równocześnie premier zwraca uwagę na znaczny wzrost wydajności pracy kolejarza, przytaczając szereg wymownych cyfr.

Międzynastowa komunikacja samochodowa w ruchu osobowym przewiozła w r. 148 około 50 milionów osób, wobec 30,77 milionów w r. 1947. Plan na rok 1949 przewiduje w tej dziedzinie wzrost o dalszych 16 proc. Samochodowe przewozy towarowe wzrosły z 817 tys. ton w r. 1947 do 3 milionów 500

tys. ton w r. 1948, a plan na r. 1949 w związku ze znacznym zwiększeniem taboru przewiduje w tej dziedzinie wzrost o 115 proc. w stosunku do r. 1948. W żegludze śródlądowej przewozy towarowe wzrosły ze 183 tys. ton w r. 1947 do 544 tys. ton, a w planie na r. 1949 mają być zwiększone jeszcze o 84 proc. PREMIER PODKREŚLA, ŻE WZROST PRZEWÓZÓW TOWAROWYCH NA ODRZE WYNIOSŁ 269 TYS. TON. Wzrost śródlądowych przewozów osobowych wyniósł 523 tys. osób w stosunku do 225 tys. w roku poprzednim, a w planie na r. 1949 suma ta ma być zwiększona do 725 tys.

W ŻEGLUDZIE MORSKIEJ PRZEWÓZOWY TOWAR. WZROSŁY O PRZESZŁO 715 TYS. TON, OSIĄGAJĄC 1.580 TYS., A W R. 1949 WZROSNĄC MAJĄ DO 1.600 TYS.

Gdańsk - Gdynia na trzecim miejscu wśród portów na kontynencie

W portach polskich nastąpiło znaczne zwiększenie przeładunków, których liczba ogółem wzrosła z 10,57 milionów ton w r. 1947 — do ok. 16,5 milio-

nów ton w r. 1948. Przeładunki portowe po raz pierwszy przekroczyły w r. 1948 poziom przedwojenny prawie o 200 tys. ton.

(Ciąg dalszy na stronie 2)

WCZORAJSZE OBRADY SEIMOWE

WARSZAWA PAP. Głównymi punktami wczorajszego 52 posiedzenia Sejmu Ustawodaw. było expose prem. Cyrankiewicza oraz przemówienia ministra skarbu — Dąbrowskiego i prezesa CUP — Dietricha. Na posiedzenie przybył Rząd z prezesem Rady Ministrów Cyrankiewiczem oraz wicepremierami: Gomułka, Korzyckim i marszałkiem Żymierskim na czele. Miara zainteresowania, jakie wywołało dzisiejsze posiedzenie Sejmu, jest fakt, że zarówno loże dyplomatyczne, jak i loże prasy krajowej i zagranicznej są wypełnione do ostatniego miejsca. Również i galeria dla publiczności jest przepelniona.

52 posiedzenie Sejmu Ustawodawczego R. P. otworzył marszałek Kowalski, który odczytał pismo prezesa Rady Ministrów, Józefa Cyrankiewicza, zawiadamiające o przedstawieniu Sejmowi sprawozdania z wykonania narodowego planu gospodarczego w roku 1947. Sprawozdanie do marszałek odesłał do Komisji planu gospodarczego.

Marszałek Sejmu zaproponował z kolei uzupełnienie porządku dziennego sprawozdaniem komisji admini-

stracji i bezpieczeństwa publicznego oraz Ziemi Odzyskanych o rządowym projekcie ustawy o scaleniu zarządu Ziemi Odzyskanych z ogólną administracją państwową. Następnie marszałek udzielił głosu premierowi, który wchodził na trybunę, witany burzliwymi oklaskami całej Izby. (Przemówienie premiera podajemy oddzielnie).

Po przerwie marszałek zawiadamia Izbę, że ponieważ konwent seniorów postanowił odbyć łączną dyskusję nad pierwszymi trzema punktami porządku dziennego — głos zabierze minister skarbu Konstanty Dąbrowski. (Przemówienie podajemy osobno).

Izba przystępuje z kolei do pierwszego czytania rządowego projektu ustawy o narodowym planie gospodarczym na rok 1949. Głos zabiera, prezes Wł. Dietrich.

Po przemówieniu prezesa Dietricha marszałek Kowalski komunikuje, że łączna dyskusja nad expose premiera i przemówieniami ministra skarbu i prezesa CUP odbędzie się na następnym posiedzeniu Sejmu w dniu 11 bm.

EXPOSE PREMIERA J. CYRANKIEWICZA

Rozwój gospodarki uspołecznionej pozostawia uczciwemu handlowi prywatnemu
możliwość normalnej egzystencji

(Ciąg dalszy ze str. 1-iej)

Porty nasze są już zdolne przeladować całą ilość towarów, potrzebnych dla nas i dla krajów sąsiadujących. Port Gdynia — Gdańsk, choć był bardzo silnie zniszczony i nie w pełni jeszcze jest odbudowany, już w roku ub. zyskał trzecie miejsce wśród portów kontynentu europejskiego i zachowuje je w roku bież. po Antwerpii i Rotterdamie. W r. 1948 przeładunek portu Gdynia — Gdańsk jest 1,6 większy niż Hamburga, przed wojną zaś był 1,6 mniejszy od Hamburga.

Wymieniając wreszcie poważny wzrost liczby urzędów pocztowych, premier kończy ten ustęp swej mowy stwierdzeniem, że komunikacja i łączność rozwija się harmonijnie wraz z całym życiem gospodarczym.

Budownictwo mieszkaniowe dla świata pracy

Z kolei mówca charakteryzuje postępy i zamierzenie w dziedzinie budownictwa. Przypominając ogromne rozmiary zniszczeń wojennych premier stwierdza, że r. 1948 przyniósł dalsze umocnienie i rozszerzenie zakresu gospodarki planowej w budownictwie. Sezon budowlany miał przebieg pomyślny. Całość inwestycji budowlanych w kraju wzrosła o ok. 40 proc. w porównaniu do roku poprzedniego, wynosząc blisko 125 miliardów zł, przy czym wzrost wartości produkcji w gospodarce uspołecznionej wyniósł ok. 100 proc., a w gospodarce prywatnej — 13 proc. W toku odbudowy osiedli miejskich ze środków państwowych, oddano do użytku ok. 29 tys. budynków o kubaturze ok. 70 milionów m³. W r. 1948 w niektórych ośrodkach jak Warszawa i Górny Śląsk, rolę dominującą zaczyna odgrywać nowe budownictwo. Coraz większy udział ma budownictwo mieszkaniowe, przekraczając 40 proc. całości odbudowanej kubatury budynków w miastach i rosnąc w dalszym ciągu. Rok 1948 zapoczątkował przełom w zakresie organizacji budownictwa mieszkaniowego. W wielu punktach kraju zapoczątkowano wielkie mieszkaniowe budownictwo osiedlowe — w Warszawie, w Zagłębiu Węglowym, w Poznaniu, Stalowej Woli, Ostrowcu. W r. 1949 ZOI wydatkuje na cele budownictwa około 23 miliardy zł z czego większość, bo ok. 17 miliardów stanowią nowe budownictwo, głównie osiedlowe. Pozwoli to wybudować do 30 tys. standardowych mieszkań pracowników.

Największe kredyty inwestycyjne przypadają na śląski okręg przemysłowy (7,7 miliarda zł) oraz na Warszawę (5,5 miliarda zł). Na równi z rozwojem budownictwa pracowniczego podjęto akcję zmierzającą do poprawy stanu mieszkań, będących już w użytkowaniu.

W zakresie odbudowy wsi zbliża się do końca likwidacja zniszczeń wojennych. Do chwili obecnej odbudowano przy pomocy Państwa ok. 200 tys. zagrod wiejskich — przede wszystkim drobne i średnie gospodarstwa.

Odbudowa obszarów o kluczowym znaczeniu

Ubiegły rok był okresem zapoczątkowania koncentracji środków na odbudowę obszarów, mających dla całego życia kraju kluczowe znaczenie. Jednym z takich obszarów był śląski okręg przemysłowy, który zużył przeszło 20 proc. całej sumy planu, dalej wymienić należy obszar Gdania, Wrocławia i Szczecina. Jak dawniej wielkie miejsce jako rejon koncentracji wysiłków zajmuje w planie odbudowy osiedle Warszawa. Nie licząc funduszy pochodzących z ofiarności całego kraju, skierowano na nią w roku bież. blisko 25 proc. całości środków finansowych planu, przeznaczonych na odbudowę osiedli.

W sumie rok 1949 przyniesie prawie dwukrotny wzrost ogólnego ruchu budownictwa w stosunku do roku 1947. Zasadniczą tendencją planu budownictwa jest zwiększenie budownictwa mieszkaniowego. Szczególnie dla robotników przemysłu w r. 1949 wybudowanych zostanie w miastach ze środków państwowych ok. 61 tys. izb. Liczba zagrod wiejskich budowanych przy pomocy Państwa wyniesie 13,2 tys. Budownictwo administracyjne będzie ograniczone do zaspokojenia najsłabszych potrzeb.

Omawiając z kolei zagadnienia handlu, premier podkreśla, że r. 1948 odznaczał się wzmocnioną kontrolą Pań-

stwa nad działalnością przedsiębiorstw prywatnych i szybkim rozwojem uspołecznionego aparatu sprzedaży. Nastąpiła rozbudowa państwowego aparatu handlu hurtowego i detalicznego. Rok ubiegły był też na odcinku handlu okreśsem ostrej walki klasowej. Walkę tę — podkreśla mówca — wypowiadali nam ci, którzy na innych odcinkach tam, gdzie byli słabsi byli głosicielami swojskiej pojeździ stabilizacji i skostnienia form ustrojowych. Na odcinku handlu zamienionego często w spekulację, próbowano zdeorganizować życie gospodarcze, zubożyć masy pracujące, podważyć zdobyte ustroje, zagrozić drogę marszowi naprzód.

Co się tyczy spółdzielczości, to premier stwierdza, że niektórzy jej szefowie i ideolodowie nie rozumieli przez niewien czas istotnego sensu toczącej się walki klasowej. Nastąpiło jednak przezwyciężenie tych tendencji.

Obroty aparatu uspołecznionego w hurcie wzrosły w r. 1948 do przeszło 518 miliardów zł. To jest o 70 proc. w stosunku do r. 1947, podczas gdy obroty prywatnego handlu hurtowego spadły o 33 proc. Na szezeblu hurtu obroty aparatu uspołecznionego obejmują blisko 93 proc. Na szezeblu detalu obroty w gospodarce uspołecznionej stanowią blisko 40 proc. Ilość punktów sprzedaży detalicznego aparatu uspołecznionego wzrosła w roku ub. o ok. 21 proc. w stosunku do roku poprzedniego tj. do ponad 27 tys. uspołecz-nionych punktów sprzedaży. Plan na rok 1949 przewiduje m. in. dalsze rozszerzenie i zwiększenie obrotów sieci uspołecznionego aparatu sprzedaży, ze szczególnym uwzględnieniem sieci spółdzielczości wiejskiej.

Wspominając o pewnych zakładaniach na odcinku handlu, mówca polepa akcję żywiłłów spekulacyjnych. Stwierdza on, że te żywiły od czasu do czasu usiłują wywołać zamęt na tym czy innym odcinku zamęt często inspirowany przez wrogie czynniki polityczne, by tą drogą stworzyć warunki dla zardania skóry z konsumenta i siał niezadowolenie. Każda tego rodzaju próba w przyszłości spotka się z równie zdecydowaną kontrakcją, jak i poprzednio w takich wypadkach. Z drugiej strony naprawione będą dotychczasowe braki w uspołecznionym aparacie handlowym.

Prywatny handel ma do spełnienia określone funkcje gospodarcze

Oczywiście, że wersje o likwidacji handlu prywatnego rozsiewane przez wroga, zmierzają jedynie do zakłócenia obrotu towarowego. Handel prywatny ma w naszych warunkach do spełnienia określone funkcje gospodarcze w dystrybucji towarów. Prywatny handel detaliczny, który funkcje swe wykonuje sumiennie i uczciwie wobec konsumentów i wypełnia swe zobowiązania wobec skarbku, może liczyć na normalną egzystencję.

Na zakończenie swych wywodów na temat obrotu towarowego, premier Cyrankiewicz stwierdza, że likwidacja systemu kartkowego, reforma plac i stabilizacja cen na nowym poziomie, o której mówił na obecnej sesji minister Przemysłu i Handlu, jest wielkim sukcesem polityki gospodarczej Rządu i staje się podstawą dla dalszych osiągnięć w r. 1949.

Ani jednego analfabety w Polsce w roku 1950

Następna część mowy premiera Cyrankiewicza poświęcona jest zagadnieniom oświaty i kultury. W tej dziedzinie — jak podkreśla mówca — Rząd realizuje podstawowe zadania Państwa Ludowego, albowiem na wydatki w dziedzinie oświaty rozwoju kultury i nauki oraz na wydatki społeczne i opiekę zdrowotną przeznacza 37 proc. całości budżetu administracyjnego, do czego należy dodać wzrost nakładów na te cele w państwowym planie inwestycyjnym oraz poważne sumy z budżetów samorządów, organizacji zawodowych i społecznych.

Premier przytacza szereg cyfr, w których obrazujących rozwój szkolnictwa i upowszechnienie oświaty w Polsce. Tak więc w r. 1949 będziemy mieli w Polsce trzy i pół razy więcej przedszkoli niż przed wojną. Wskutek dalsze-

go wzrostu ilości szkół podstawowych, nauka szkolną objętych będzie 3,6 milionów dzieci, w czym blisko 71 proc. na wsi. Ilość dzieci w szkołach średnich ogólnokształcących na tysiąc mieszkańców wynosiła w r. 1943 — 8, podczas gdy w r. 1939 — 3, ilość uczniów w szkołach zawodowych na tysiąc mieszkańców w r. 1939 wynosiła 5, a w r. 1948 — 16. Ogólna ilość studentów w 1938 r. na 35 milionów ludności w Polsce przed wojenną wynosiła 48 tys., obecnie zaś przy 25 milionach mieszkańców ilość ta wynosi ok. 100 tys.

Mówca podkreśla z naciskiem zmianę układu społecznego studiuje młodzieży. W r. 1939, dzieci robotników i chłopów stanowiły w szkołach średnich 13,7 proc., w r. zaś 1948 — 42,2 proc. Na wyższych uczelniach liczba młodzieży robotniczej i chłopskiej na pierwszy rok studiów przekroczyła 50 proc., w bursach i internatach było 64 proc. dzieci robotników i chłopów

O nową ludową inteligencję

Przesunięcie to — jak podkreśla mówca, — wprowadzić musi lepsze ukształtowanie oblicza ideologicznego przyszłej inteligencji. Znikną wsteczne narowy korporacko-faszystowskie i różne objawy zdziczenia przeszczone na część młodzieży przez oddziaływanie środowiska mieszczańskiego. Ta niewątpliwa poprawa struktury społecznej uczniów szkół średnich i wyższych nie odpowiada jednak jeszcze ogromnym zapotrzebowaniom Polski Ludowej na nową inteligencję, zwłaszcza techniczną. Kadry tej inteligencji decydować będą o dalszym rozwoju Polski na drodze do socjalizmu, o tempie tego rozwoju. Dla tego Rząd podejmuje rzuconą przez Kongres PZPR ideę szybkiego formowania nowej ludowej inteligencji, inteligencji klasy robotniczej i pracującego chłopstwa — poprzez szkolenie najlepszych, najzdolniejszych robotników i młodzieży chłopskiej, poprzez stworzenie specjalnych form kształcenia fachowców dla realizacji zadań planu sześciolletniego.

Premier podkreśla następnie konieczność podniesienia poziomu ideologicznego całej szkoły, przeprowadzenia odpowiednich reform na wyższych uczelniach i wreszcie dalszego upowszechnienia czytelnictwa, co wyrazi się w powiększeniu ilości tomów w bibliotekach do 6 milionów, to znaczy o 50 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim.

Ażeby to wszystko co planujemy w dziedzinie oświaty i kultury nie było kwiatem przy kocu — oświadcza premier — proklamujemy na r. 1949 wielką państwową akcję ze specjalnym komisarzem rządowym, akcję, która musi już w pierwszym roku dać duże rezultaty, akcję, na którą jeszcze nigdy Polska się nie zdobyła. Będzie to akcja zmierzająca do szybkiej i konkretnej realizacji prostego hasła: „ANI JEDNEGO ANALFABETY W POLSCE W R. 1950”.

Reasumując premier stwierdza, że zagadnienie właściwie realizowanej oświaty — to jedna z podstaw wyścigowych dla realizacji planu sześciolletniego.

„Służba Polsce”

Następny ustęp swej mowy premier poświęca powszechnej organizacji „Służba Polsce”, która obejmując wychowaniem obywatelskim i fizycznym około miliona młodzieży, uczyniła poważny krok naprzód na drodze do podniesienia poziomu uświadczenia i kultury młodzieży. Wyliczając najważniejsze prace wykonane przez organizację „Służba Polsce” premier podkreśla, że winna ona z roku na rok odgrywać coraz poważniejszą rolę.

Z kolei mówca przedstawia imponujące wyniki troski Rządu w dziedzinie różnych zagadnień kulturalnych jak na odcinku rozbudowy bibliotek, radiofonizacji wsi, upowszechnienia kultury teatralnej, akcji stypendialnej dla młodych talentów, wzrost ilości nagród dla twórców, wymiany kulturalnej z zagranicą itd. Można nie wątpić stwierdzić — mówi premier — że odbudowa zrujnowanej wojną życia artystycznego została zwycięsko zakończona, że w wielu dziedzinach kultury poszliśmy znacznie naprzód. Mamy więcej niż przed wojną teatrów, więcej muzeów, a frekwencja w nich przekroczyła w roku ub. 2 miliony osób, więcej wystaw, więcej świetlic. Państwo wydało bitwę upośledzeniu kulturalnemu mas pracujących. Państwo rozwinięte coraz szerszą ofensywę kulturalną. Mówca wyraża też przekonanie, że wzrośnie zastęp twórców idących za planemami społecznymi, takich jakich Józef

Stalin określał mianem „inżynierów ludzkich dusz”. Również w dziedzinie kulturalnej w r. 1949 traktujemy jako wstęp i przygotowanie do wielkiego planu sześciolletniego. Plan ten niewątpliwie pozwoli postawić życie kulturalne na poziomie godnym przyzwanej przez nas epoki.

Osiągnięcia w zakresie zdrowia

Poważne są — jak stwierdza dalej premier — osiągnięcia w zakresie zdrowia, opieki nad matką i dzieckiem i opieki społecznej. Oto niektóre fakty:

Ilość łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców wynosiła przed wojną 22 obecnie zaś wynosi 37. Znacznie wzrosła ilość łóżek w sanatoriach dla gruźlików. Poważnie ograniczony został zasięg chorób wenerycznych przez masowe badania i bezpłatne leczenie. W zakresie lecznictwa przewiduje się wzrost liczby sanatoriów o 14 proc., co pozwoli na leczenie sanatoryjne 75 tys. osób, czyli o 25 proc. więcej niż w roku ub. Liczba ośrodków zdrowia wzrosła do 1.200, czyli o 9 proc. w stosunku do r. 1948. W zakresie lecznictwa ubezpieczalni społecznej przewidziany jest poważny wzrost we wszystkich dziedzinach, w szczególności ilość ambulatoriów wzrosła do 357. Liczba lekarzy domowych i specjalistów do 4.435. Na mocy uchwalonej w październiku ustawy o zakładach społecznej służby zdrowia i o planowej gospodarce w zakresie służby zdrowia, obejmie się akcją opieki zdrowotnej całe społeczeństwo, a szczególną troską otaczać się będzie w dalszym ciągu człowieka pracy. Akcja wczasów pracowniczych obejmie w r. 1949 — 500 tys. osób, wydatki na opiekę nad matką i dzieckiem wyniosą 12 miliardów.

Wojsko nasze tysiącem więzów zespolone z ludem pracującym

Kolejny ustęp ekspozycji premiera Cyrankiewicza poświęcony jest odrodzonemu Wojsku Polskiemu. Wojsko nasze — stwierdza mówca — jest organem siły Państwa Ludowego, stojącym na straży naszej niepodległości i suwerenności, przeciw zakusom imperializmu, przeciw manewrom podżegaczy wojennych we wspólnym antywojennym i antyimperialistycznym frontie, w najbliższym sojuszu z główną siłą obrony pokoju i suwerenności narodów — Armią Radziecką. Wojsko nasze jest tysiącem więzów zespolone z ludem pracującym. Ludowe, bezwzględnie postępowe oblicze odrodzonego Wojska Polskiego ma swoje głębokie i trwałe korzenie. Kadra oficerów i podoficerów rekrutuje się ze zdrowego, klasowo aktywnego, bojowego społeczeństwa elementu ludzkiego. Dyscyplina w Wojsku Polskim jest świadomą dyscypliną opartą o jego siłę polityczną, o siłę idei cementującą zwartość wojska, wzmagającą ofiarność i bojowość jego żołnierzy.

Premier Cyrankiewicz podkreśla następnie, że stabilizacja stosunków gospodarczych i politycznych w kraju odbija się również dodatnio na odcinku bezpieczeństwa wewnętrznego. Walka klasowa zaostrza się, lecz siły wroga są coraz bardziej izolowane. Aparat bezpieczeństwa zahartowany w ciężkiej walce pierwszego okresu po odzyskaniu niepodległości doświadczony w akcji przeciw nielegalnym organizacjom podziemnym, pozostającym na usługach obcych wywiadów i zdradzających swój kraj za dolary rodzinnej reakcji — potrafi skutecznie wykrywać i likwidować ośrodki dyspozycyjne wroga. Powinno to — podkreśla mówca — stać się przestrogą dla ludzi otumanionych, łatwowiernych lub obojętnych się o przestępstwa i nie reagujących na nie tak, jak należy.

Z kolei mówca porusza zagadnienie dalszego usprawnienia wymiaru sprawiedliwości, co nastąpi m. in. przez intensywniejsze szkolenie nowych ludowych sędziów i prokuratorów i przez pogłębienie przemian ideologicznych dużej części starych a pozytywnie nastawionych do programu rządu ludowego kadr sądowych.

Stanowisko rządu wobec kościoła i kleru

Mówiąc o zagadnieniu kleru, premier oświadczył: Rząd stoi konsekwentnie na stanowisku wolności sumienia i wierzeń religijnych. Zgodnie z tą zasadą Rząd nie zamierza

wtrącać się do wewnętrznych spraw kościoła i poszczególnych wyznań. Równocześnie jednak rząd nie będzie tolerował agresywnej postawy poszczególnych przedstawicieli kleru, a zwłaszcza hierarchii kościelnej ani ich prób wtrącania się do spraw państwowych, do spraw świeckiego życia publicznego. Rząd nie dopuści do wykorzystywania przeszei religijnych do celów obcych religii, do celów walki politycznej, przeciw władzy ludowej, przeciw ustaleniu w Państwie porządkowi prawnemu.

Respektując w pełni swobodę zaspokojenia potrzeb religijnych wszystkich grup ludności, Rząd jest przeciwny wszelkiemu przymusowi lub presji w zakresie wykonywania praktyk religijnych, widząc w tym tendencję sprzeczną z interesem społecznym i z zasadami demokracji, tendencję szkodliwą i groźną wypaczaniem charakterów — szczególnie podrażliwej młodzieży.

Mnożą się niestety wypadki współdziałania reakcyjnych przedstawicieli kleru z podziemiem, z wrogami Państwa Ludowego. Wszelkie próby wykorzystywania ambony, czy szat kapłańskich dla podniecenia namiętności przeciw Państwu Ludowemu, lub popierania podziemia, będą przeciwnie z całą stanowczością i surowością prawa. Rząd będzie natłomiał ocalałą opieką tych kapłanów, którzy dali i dają dowody swego patriotyzmu, chęci służenia ludziom wierzącym i nie dają się wciągnąć do antyludowych rozgrywek politycznych.

Nasza polityka zagraniczna

Po omówieniu problemów wewnętrznych premier Cyrankiewicz przeszedł do spraw związanych z polityką zagraniczną Polski Ludowej, mówiąc co następuje:

Rok miniony był rokiem dalszych zwycięstw i sukcesów sił pokoju na arenie światowej. Przyniósł on również dalsze zdemaskowanie niebezpiecznej, choć skazanej na przegrana agresywnej polityki imperialistów.

Konsolidacja i rozwój naszego kraju podobnie jak i innych państw demokracji ludowej, odbija jaskrawo od sytuacji tzw. państw marszałkowskich. Podporządkowanie państw marszałkowskich obcym planom gospodarczym i strategicznym pogłębia trudności gospodarcze, pogarsza sytuację mas pracujących i zwiększa napięcie społeczne, podważa coraz bardziej suwerenność tych państw. Wewnętrzne sprzeczności tego planu ujawniają się z coraz to większą siłą. Na tym tle wzmagają się siły broniące suwerenności swych krajów, rośnie opór mas ludowych przeciwko obniżaniu ich poziomu życiowego.

Sytuacja w Niemczech nie może być dla nas obojętną

Zycie potwierdziło jaskrawo słuszność argumentów i przewidywań Rządu Polskiego w sprawie t. zw. planu Marshalla. Miniony rok wykazał ponad wszelką wątpliwość, że głównym ogniwem opartej na tym planie polityki jest odbudowa agresywnego imperializmu niemieckiego, podsyłanie niemieckiego rewizjonizmu. Kolejne posunięcia na terenie Niemiec, faktyczne montowanie państwa z chłodnio-niemieckiego, popieranie najbardziej reakcyjnych, szowinistycznych i rewizjonistycznych elementów w Niemczech, wyraźne gwałcenie międzynarodowych umów, zawartych w Jaltie i Poczdamie i wreszcie ostatnie posunięcia w sprawie Zagłębia Ruhry — wszystko to ma służyć przekształceniu Niemiec Zachodnich na bazę wypadowa, skierowaną przeciwko Związkowi Radzieckiemu i państwom demokracji ludowej, przeciwko naszemu krajowi.

Sytuacja wytworzona w Niemczech nie może być i nie jest dla Polski obojętną. Nasz stosunek do zagadnienia niemieckiego kształtujemy w duchu postępu i demokracji. Jest to jedyna polityka, dająca gwarancję naszego bezpieczeństwa i ostatecznego ustabilizowania naszych wzajemnych sąsiedzkich stosunków.

W obliczu próby odbudowy potencjału wojennego Niemiec odbyła się w Warszawie z inicjatywy Polski i ZSRR konferencja 8-miu ministrów spraw zagranicz-

nych, która opracowała wytyczne uregulowania sprawy Niemiec zgodnie z interesem pokoju, zgodnie z interesem całej Europy i demokratycznego rozwoju Niemiec. Uważamy uchwały konferencji warszawskiej, będące rozwinieciem uchwał poczdamskich, za jedyną słuszną podstawę rozwiązania zagadnienia niemieckiego. W coraz to większych odłamach społeczeństwa niemieckiego, przede wszystkim w radzieckiej, ale i w zachodnich strefach okupacyjnych dojrzała świadomość, że nadzieje na jedność narodową i demokratyczną drogą pokojowego rozwoju Niemiec wiąże się z programem konferencji warszawskiej, z UZNANIEM NASZEJ GRANICY NA ODRZE I NYSIE, JAKO GRANICY POKOJU.

Sojusz z ZSRR popiera cały naród

Sukcesy naszej polityki wewnętrznej i zagranicznej stały się możliwe właśnie dzięki pogłębiającej się przyjaźni i całkowitej solidarności z naszym wielkim sojusznikiem, Związkiem Radzieckim, kroczącym na czele obozu pokoju i demokracji. Prawie rok temu zawarliśmy ze Związkiem Radzieckim umowę, która zapewniła nam długoterminowe kredyty na niezmienne dogodnych warunkach, co stało się jedną z głównych podstaw rozbudowy naszego przemysłu i rozwoju naszej gospodarki w roku bieżącym. Ta przyjaźnia i nie mająca precedensu w stosunkach międzynarodowych pomoc państwa socjalizmu nabiera specjalnego charakteru w obliczu prowadzonej przeciwko Polsce przez imperializm amerykański polityki gospodarczej dyskryminacji i utrudnień. Rozwijając się pomyślnie nasza współpraca kulturalna z ZSRR. Polityka sojuszu ze Związkiem Radzieckim, konsolidująca siły postępu i pokoju, posiada i będzie posiadać pełne i serdeczne poparcie społeczeństwa polskiego.

Zacieśnienie przyjaźni z krajami demokracji ludowej

Ubiegły rok przyniósł rozwój i pogłębienie współpracy we wszystkich dziedzinach, a następnie w zakresie gospodarczym z bratnią Republiką Czechosłowacką. Współpraca naszych dwóch krajów nabrała nowego rozmachu i ukształtowała podstawę dzięki zwycięstw sił demokracji w wyniku znanych wypadków lutowych. Dalszym krokiem w zacieśnieniu naszych przyjaźni, rozwijających się stosunków z krajami demokracji ludowej będzie podpisanie układu o przyjaźni i wzajemnej pomocy z Ludową Republiką Rumuńską. Pomyślnie rozwijają się nasze przyjaźne i braterskie stosunki z Bułgarią, Węgrami i Albanią.

Przedstawione wyżej stosunki z naszymi sąsiadami ilustrują jednoznacznie wyraźnie linie naszej polityki zagranicznej, służącej sprawie utrwalenia pokoju. Obecnie nam są tendencje autarkiczne i bronią zasad wymiany międzynarodowej i ścisłej współpracy gospodarczej krajów demokracji ludowej i ZSRR, opartej na przyjaźni i wzajemnej pomocy.

Witamy zwycięstwa narodów walczących o wolność

Witamy sukcesy wszystkich narodów, broniących swojej niepodległości i suwerenności przeciwko zakusom imperialistów. Cieszymy się ze zwycięstwa Ludowej Armii Chłwieckiej, z głęboką sympatią śledzimy narodowe i społeczno-wyzwoleńcze ruchy ludów Azji. Witamy wolną Koreę, której rząd uznaliśmy a która z woli swego narodu stała się krajem postępu i walczy o zjednoczenie. Bohaterska wytrwałość demokratycznej armii greckiej, broniącej w najtrudniejszych warunkach niepodległości swego kraju przed zbrojną interwencją obcą daje przykład nierzeczności imperialistycznych planów podboju Europy. Witamy w gronie wolnych narodów państwo Izraela. Sympatie nasze są po stronie antyfaszystowskich bojowników Hiszpanii, cierpiących pod jarzmem faszystowskiego reżimu.

Zgodnie z naszymi najlepszymi tradycjami Polska występowała na arenie międzynarodowej w ubiegłym roku pod hasłem walki z wszelkiego rodzaju dyskryminacją. Popieraliśmy wszystkie wysiłki zmierzające do konsolidacji pokoju światowego. W tym duchu odbył się kongres intelektualistów w obronie pokoju we Wrocławiu.

(Dokończenie na str. 4)

Budżet dynamiki gospodarczej i społecznej

Pełna równowaga wydatków i dochodów - Zwiększenie kredytów na oświatę, zdrowie i opiekę społeczną
Przemówienie ministra Skarbu K. Dąbrowskiego w Sejmie

W końcu drugiego roku trzyletniego planu gospodarczego — roz poczyna swe przemówienie min. Dąbrowski — możemy już być pewni, na podstawie dotychczasowych wyników, że plan ten będzie nie tylko wykonany w całości, lecz na wielu odcinkach poważnie przekroczony.

Dla ilustracji dotychczasowych osiągnięć na polu gospodarczym, mówca podaje kilka podstawowych cyfr, a mianowicie:

- 1 Zainwestowaliśmy po wojnie w gospodarczą odbudowę kraju kwotę 450 miliardów złotych.
- 2 Dostarczyliśmy całemu aparatowi gospodarczemu środków obrotowych na finansowanie produkcji i wymiany w kwocie 259 miliardów zł.
- 3 Wydatkowaliśmy z budżetu państwowego na szkolnictwo, oświatę, kulturę, lecznictwo, opiekę społeczną, administrację państwową, wojsko itp. 631 miliardów zł.

Ilustrując cyfry bilansu banku emisyjnego, minister Skarbu podkreśla, że Narodowy Bank Polski miał gotowy bilans za rok 1948 już w dniu 2 stycznia r. Bilans ten wykazuje zdrowy i pomyślny kierunek naszej polityki finansowej. Odniesliśmy duże sukcesy na trzech zasadniczych odcinkach: na odcinku finansowania inwestycji, na odcinku finansowania wymiany towarowej i na odcinku polityki emisyjnej.

Bitwę o realizację naszych planów gospodarczych wygramy

Przechodząc do omówienia budżetu na r. 1949, mówca podkreśla, że realizacja zadań wynikających z naszych planów gospodarczych aczkolwiek obliczonych całkowicie realnie i wynikających z naszych istotnych możliwości, nie będzie jednak łatwa. Musimy liczyć się z tym, że są jeszcze w Polsce ludzie, którzy w realizacji planów gospodarczych widzą uszczerbek dla swoich egoistycznych interesów. I ludzie ci nie tylko nie będą nam pomagać w realizacji zadań, lecz przeciwnie będą usiłovali szkodzić w ich pełnym wykonaniu.

Z drugiej jednak strony widzimy — mówi dalej min. Dąbrowski — jak potężnie w Polsce siła, uzbrojona w wielką ideologię postępu i sprawiedliwości

wymiany towarowej i na odcinku polityki emisyjnej.

Fundusze na inwestycje zostały wygospodarowane

Plan inwestycyjny — mówi dalej min. Dąbrowski — został w r. 1948 wykonany niemal w całości ze środków wygospodarowanych. Przewidywane w planie finansowym częściowe pokrycie wydatków inwestycyjnych z kredytów Narodowego Banku Polskiego w wysokości 22 miliardów zł, okazało się niemal zbędne. Na rodowy Bank Polski udzielił jeszcze w I kwartale 1948 r. zaledwie 3,7 miliarda zł kredytów na finansowanie planu inwestycyjnego. W dalszym ciągu plan ten był zrealizowany wyłącznie ze środków wygospodarowanych.

Dzięki zwiększającej się rentowności w gospodarce przedsiębiorstw państwowych, na odcinku finansowania produkcji i wymiany towarowej okazało się, że nie było potrzeby całkowitego wykorzystania kwartalnych planów kredytowych. Nie uruchomiono kwoty 52,8 miliarda, pomimo za spokojenia rzeczywistych potrzeb gospodarczych.

W polityce emisyjnej — plan kasowy, tj. PLAN OBIEGU BANKNOTÓW NA ROK 1948 NIE TYLKO NIE BYŁ PRZEKROCONY, ALE PRZECIWNIE BYŁ MNIEJSZY OD PRZEWIDYWANEJ GÓRNEJ GRANICY O 9,3 MILIARDA ZŁOTYCH. FAKT TEN JEST TYM BARDZIEJ ZNAMENNY, ŻE OGÓLNY FUNDUSZ PŁAC W GOSPODARSTWIE W R. 1948, NA SKUTEK WZROSTU PŁAC TAK REALNYCH, JAK I NOMINALNYCH POWIĘKSZYŁ SIĘ O CAŁE 40 PROC. Było to możliwe dzięki osiągnięciom na odcinku polityki kredytowej oraz dzięki wysiłkowi aparatu finansowego w kierunku rozwoju obrotu bezgotówkowego. W r. 1948 obroty gotówkowe na rachunkach w Narodowym Banku Polskim stanowiły zaledwie 6 proc. obrotów ogólnych, zaś 94 proc. obrotów gospodarczych dokonywano w sposób bezgotówkowy.

społecznej, w twórczy entuzjazm pracy i wolę walki o lepszą, szczęśliwszą przyszłość dla całego Narodu Polskiego. Siłą tą jest jedność polskiej klasy robotniczej, pod przewodnictwem której Naród Polski wygra wielką bitwę o realizację naszych planów gospodarczych i o zbudowanie w Polsce takich warunków, które zabezpieczą rozwój i dobrobyt całemu Narodowi.

W tej wielkiej bitwie ważnym narzędziem walki jest budżet państwowy. Dlatego też nie podchodzimy już dziś do zagadnienia budżetu państwowego według starych metod. Budżet państwowy będzie przekształcać się coraz bardziej na prawdziwy bilans gospodarstwa społecznego.

Na jakich zasadach opiera się budżet?

Przy budowie budżetu na rok 1949 zostały przyjęte następujące podstawowe założenia:

- 1 Budżet jest zrównoważony i zamyka się kwotą 602 miliardów zł po obu stronach.
- 2 Do budżetu zostały włączone wydatki na cele inwestycyjne w kwocie 267 miliardów zł.
- 3 Nie przewidziano wydatków na zaopatrzenie kartkowe, a to w związku ze zniesieniem z dniem 1. I. 1949 systemu kartkowego i reformą płac.
- 4 Budżet przewiduje znaczny wzrost wydatków na płace, w związku z reformą płac oraz ze zmianą niektórych cen, co zostało wyrównane odpowiednim ekwiwalentem gotówkowym w płacach. Ponadto w budżecie przewidziano realną podwyżkę płac, przeciętnie o 10 proc.
- 5 Budżet został zbudowany w oparciu o tęzę niezmienności cen i płac na przestrzeni całego 1949 roku.
- 6 Nowy układ budżetu czyni zadanie dalszej centralizacji dyspozycji finansowania i planowania finansowego, przez wstawienie do budżetu kwot odpisów na

zł. na naukę i kulturę — 7,7 miliarda zł.

10 Budżet administracyjny uwzględnia również w poważnym stopniu wydatki na cele gospodarcze, niezależnie od wydatków inwestycyjnych na te same cele. Ogółem na gospodarkę narodową przewidziano w budżecie administracyjnym 24,1 miliarda zł.

Jedną z podstawowych zasad, na których zbudowano budżet na rok 1949, jest zasada równowagi budżetowej. Zasady tej przestrzegaliśmy także i w r. 1948. W budżecie roku 1948 osiągnęliśmy za 11 miesięcy nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwocie 90 miliardów zł, zamiast początkowo przewidzianej nadwyżki 40 miliardów zł za cały 1948 rok. W

W cenach towarów i usług nie będzie zmian

Włączając do budżetu wydatki na cele inwestycyjne zrywamy z dotychczasową metodą, częściowego finansowania inwestycji państwowych, także z kredytów bankowych i przechodzimy wyłącznie na system udzielania dotacji budżetowych.

Tę część budżetu będziemy realizować za pośrednictwem banku inwestycyjnego. W związku ze zmianą finansowania oraz reorganizacją banków, nastąpi dalsze uproszczenie procedury w finansowaniu inwestycji. Zostaną stworzone warunki, w których zdejmiemy z inwestora troskę o pieniądza, nie będziemy wymagali od niego skomplikowanej procedury bankowej, ani wysokich odsetek bankowych, natomiast będziemy wymagali, aby inwestor szybko, dobrze i tanio budował.

Pod względem gospodarczym zasadniczą podstawą budżetu jest przyjęcie zasady pełnej stabilizacji cen i płac. Przyjęcie tej zasady oznacza, że rząd nie zamierza w roku bieżącym dokonywać żadnych zmian w cenach towarów i usług.

Dochody

Mówca przechodzi z kolei do omówienia pierwszej części preliiminarza budżetowego, tj. zaplanowanych dochodów. Dochody z danin publicznych przewidziane są ogółem na sumę 349,7 miliarda zł.

W roku ubiegłym odpowiednie dochody wynosiły ok. 265 miliardów zł. Zaplanowany wzrost dochodów z danin publicznych wynosi ok. 85 miliardów zł tłumaczący się przede wszystkim

Pozytywny stosunek do solidnej przedsiębiorczości prywatnej

Ze strony przedstawicieli sektora prywatnego — ciągnie dalej mówca — słyszy się często skargi, że obciążenia podatkowe są nadmierne i powodują kurczenie się przedsiębiorczości prywatnej, na skutek fiskalnej polityki aparatu podatkowego.

W r. 1948 przeciętny opodatkowany obrót miesięczny na jedno przedsiębiorstwo prywatne wynosił w przemyśle 600 tys. zł, w handlu towarowym 255 tys. zł, w przedsiębiorstwach usługowych — 252 tys. zł, w przedsiębiorstwach rzemieślniczych — 97 tys. zł, oraz w zajęciach zawodowych — 43 tys. złotych.

Cyfrę tę przeczą twierdzeniom, że polityka podatkowa staje się hamulec dla uczciwej traktacji swój zawód przedsiębiorców prywatnych.

Natomiast zagadnienie moralności podatkowej — mówi dalej min. Dąbrowski — ciągle jeszcze pozostawia wiele do życzenia. Świadczy o tym fakt, że tylko organy ochrony skarbowej, nie licząc administracji podatkowej i lustratorów społecznych, sporządzili w ciągu pierwszych 10 miesięcy 1948 r. — 135.433 protokoły karne za przestępstwa skarbowe, związane z uszczuplaniem należności Skarbu Państwa. Usprawniając w dalszym ciągu aparat podatkowy w celu wyeliminowania możliwych błędów i pomyłek, będziemy twardo wymagać — podkreśla mówca — od przedstawicieli sektora prywatnego uczciwego stosunku do obowiązków podatkowych.

Mówiąc o reformie podatku obrotowego i dochodowego, min. Dąbrowski oświadcza: „W reformie tej za czynnik decydujący została przyjęta praca oceniona pod społecznym kątem widzenia, w zaletach od tego, jaka jest ta praca i kto ją wykonuje, jakie jest jej nasilenie, jakie przynosi korzyści gospodarce narodowej i jakie jest jej miejsce w ustroju społeczno-gospodarczym i planie państwowym na przyszłość”.

Państwo Ludowe dopuszcza istnienie przedsiębiorczości prywatnej, doceniając znaczenie wykonywanych przez nie funkcji gospodarczych, lecz czyni to na określonych warunkach, spośród których pierwszym warunkiem jest uczciwe wypełnienie obowiązków w stosunku do Skarbu Państwa.

Największą z kolei pozycją po stronie dochodów jest wpłata przedsiębiorstw, podlegających Ministerstwu Przemysłu i Handlu w kwocie 118,3 miliarda zł. Na kwotę tę składa się wpłata z tytułu amortyzacji — 70,3 miliarda zł i zysk na różnicy cen rozliczeniowych — 48 miliardów zł.

Tak poważne wpłaty są możliwe dzięki dalszemu uporządkowaniu gospodarki finansowej tych przedsiębiorstw, poważnej akcji oszczędnościowej, zmniejszeniu kosztów własnych oraz osiągnięciu w związku z tym wzrostu rentowności.

Oddzielną część budżetową pod nazwą — lokaty inwestycyjne, stanowią w preliiminarzu budżetowym suma 61,7 miliarda zł, spowodowana przebudową budżetu przez włączenie wydatków inwestycyjnych. Główną część tej sumy stanowią lokaty społecznego funduszu oszczędnościowego oraz rezerwy instytucji ubezpieczeniowych.

ten sposób osiągnęliśmy za 11 miesięcy roku ubiegłego 106 proc. preliminowanych dochodów na cały rok, w wydatkach zaś 76 proc. preliminowanej rocznej kwoty wydatków. Osiągnięta nadwyżka pozwoliła na sfinansowanie zwiększonego planu inwestycyjnego, bez uciekania się do dodatkowej emisji banknotów.

Min. Dąbrowski podkreśla z naciskiem, że osiągnięcie równowagi budżetowej w preliiminarzu na r. 1949, przy przyjęciu zasady stabilizacji cen i płac oraz dalszego pogłębiania oszczędnej gospodarki, pozwoli rządowi wykonać zadania finansowe w r. 1949 bez konieczności rozpisywania pożyczek wewnętrznej, z której rząd w roku b. nie zamierza skorzystać.

W cenach towarów i usług nie będzie zmian

Włączając do budżetu wydatki na cele inwestycyjne zrywamy z dotychczasową metodą, częściowego finansowania inwestycji państwowych, także z kredytów bankowych i przechodzimy wyłącznie na system udzielania dotacji budżetowych.

Tę część budżetu będziemy realizować za pośrednictwem banku inwestycyjnego. W związku ze zmianą finansowania oraz reorganizacją banków, nastąpi dalsze uproszczenie procedury w finansowaniu inwestycji. Zostaną stworzone warunki, w których zdejmiemy z inwestora troskę o pieniądza, nie będziemy wymagali od niego skomplikowanej procedury bankowej, ani wysokich odsetek bankowych, natomiast będziemy wymagali, aby inwestor szybko, dobrze i tanio budował.

Pod względem gospodarczym zasadniczą podstawą budżetu jest przyjęcie zasady pełnej stabilizacji cen i płac. Przyjęcie tej zasady oznacza, że rząd nie zamierza w roku bieżącym dokonywać żadnych zmian w cenach towarów i usług.

Dochody

Mówca przechodzi z kolei do omówienia pierwszej części preliiminarza budżetowego, tj. zaplanowanych dochodów. Dochody z danin publicznych przewidziane są ogółem na sumę 349,7 miliarda zł.

W roku ubiegłym odpowiednie dochody wynosiły ok. 265 miliardów zł. Zaplanowany wzrost dochodów z danin publicznych wynosi ok. 85 miliardów zł tłumaczący się przede wszystkim

Pozytywny stosunek do solidnej przedsiębiorczości prywatnej

Ze strony przedstawicieli sektora prywatnego — ciągnie dalej mówca — słyszy się często skargi, że obciążenia podatkowe są nadmierne i powodują kurczenie się przedsiębiorczości prywatnej, na skutek fiskalnej polityki aparatu podatkowego.

W r. 1948 przeciętny opodatkowany obrót miesięczny na jedno przedsiębiorstwo prywatne wynosił w przemyśle 600 tys. zł, w handlu towarowym 255 tys. zł, w przedsiębiorstwach usługowych — 252 tys. zł, w przedsiębiorstwach rzemieślniczych — 97 tys. zł, oraz w zajęciach zawodowych — 43 tys. złotych.

Cyfrę tę przeczą twierdzeniom, że polityka podatkowa staje się hamulec dla uczciwej traktacji swój zawód przedsiębiorców prywatnych.

Natomiast zagadnienie moralności podatkowej — mówi dalej min. Dąbrowski — ciągle jeszcze pozostawia wiele do życzenia. Świadczy o tym fakt, że tylko organy ochrony skarbowej, nie licząc administracji podatkowej i lustratorów społecznych, sporządzili w ciągu pierwszych 10 miesięcy 1948 r. — 135.433 protokoły karne za przestępstwa skarbowe, związane z uszczuplaniem należności Skarbu Państwa. Usprawniając w dalszym ciągu aparat podatkowy w celu wyeliminowania możliwych błędów i pomyłek, będziemy twardo wymagać — podkreśla mówca — od przedstawicieli sektora prywatnego uczciwego stosunku do obowiązków podatkowych.

Mówiąc o reformie podatku obrotowego i dochodowego, min. Dąbrowski oświadcza: „W reformie tej za czynnik decydujący została przyjęta praca oceniona pod społecznym kątem widzenia, w zaletach od tego, jaka jest ta praca i kto ją wykonuje, jakie jest jej nasilenie, jakie przynosi korzyści gospodarce narodowej i jakie jest jej miejsce w ustroju społeczno-gospodarczym i planie państwowym na przyszłość”.

Państwo Ludowe dopuszcza istnienie przedsiębiorczości prywatnej, doceniając znaczenie wykonywanych przez nie funkcji gospodarczych, lecz czyni to na określonych warunkach, spośród których pierwszym warunkiem jest uczciwe wypełnienie obowiązków w stosunku do Skarbu Państwa.

Największą z kolei pozycją po stronie dochodów jest wpłata przedsiębiorstw, podlegających Ministerstwu Przemysłu i Handlu w kwocie 118,3 miliarda zł. Na kwotę tę składa się wpłata z tytułu amortyzacji — 70,3 miliarda zł i zysk na różnicy cen rozliczeniowych — 48 miliardów zł.

Tak poważne wpłaty są możliwe dzięki dalszemu uporządkowaniu gospodarki finansowej tych przedsiębiorstw, poważnej akcji oszczędnościowej, zmniejszeniu kosztów własnych oraz osiągnięciu w związku z tym wzrostu rentowności.

Oddzielną część budżetową pod nazwą — lokaty inwestycyjne, stanowią w preliiminarzu budżetowym suma 61,7 miliarda zł, spowodowana przebudową budżetu przez włączenie wydatków inwestycyjnych. Główną część tej sumy stanowią lokaty społecznego funduszu oszczędnościowego oraz rezerwy instytucji ubezpieczeniowych.

całości wydatków inwestycyjnych jest następujący: przemysł — 40,3 proc., komunikacja 21,8 proc., rolnictwo — 12,6 proc., budownictwo mieszkaniowe 8,4 proc., budownictwo socjalne 8 proc.

Z sumy 335,9 miliardów wydatków budżetowych bez inwestycji, na koszty zarządu państwowego przeznaczają się 23 proc. na szkolnictwo i oświatę, 20 proc. na obronę narodową 17 proc., na świadczenia społeczne — 12 proc. Przy tym znaczne sumy przeznaczają się na zdrowie publiczne, naukę i kulturę.

Usprawnienie administracji państwowej

Niewielką stosunkowo wysokość kosztów zarządu państwowego osiągnięto dzięki dalszemu polepszeniu stanu organizacji administracji państwowej. Osiągnięto zmniejszenie etatów urzędniczych o przeszło 5 tysięcy, przy równoczesnym wzroście etatów

Milion ton rezerw zbożowych

Sfinansowano dalszy wzrost wydatków inwestycyjnych, wymagając się produkcyj, rozbudowę państwowego i spółdzielczego aparatu wymiany, przeznaczono poważne sumy na gromadzenie zasobów w szczególności surowców i zbożowych. Na przestrzeni 1948 r. w zakresie zapasów zbożowych podnieśliśmy nasze rezerwy z 60 tys. ton do miliona ton zboża, co wymagało również znacznych środków finansowych.

Mówca podkreśla dalej, że znaczne sumy w 4 kwartale roku ubiegłego zostały uruchomione na podniesienie hodowli przez majątki państwowe, co powinno dać w pierwszej połowie bieżącego roku pewną poprawę zaopatrzenia rynków w mięso i tłuszcz.

Rok 1949 — trzeci i ostatni rok naszego trzyletniego planu — będzie rokiem dalszego

Akcja oszczędnościowa

Dla zapewnienia pełnego sukcesu polityce pieniężnej w nadchodzącym okresie konieczna jest szeroko zakrojona akcja oszczędnościowa. Nie chodzi tu tylko o oszczędności pieniężne. Walczyć o oszczędność, to znaczy zwalczać szkodliwe przestroje biurokracji w aparacie administracyjnym i gospodarczym, zredukować do minimum wydatki nieprodukcyjne w jednostkach gospodarczych, zmniejszać odsetek braków w produkcji, traktować z należytą opieką i troskliwością powierzono sobie maszyn i narzędzia, oszczędzać surowce itp.

Przy tak pojętej oszczędności wydobędziemy z naszego gospodarstwa bardzo poważne rezerwy, które są konieczne dla realizacji naszych planów.

Dalszym nieodzownym warunkiem powodzenia polityki finansowej jest wykonanie i przekroczenie planów produkcyjnych. Polska klasa robotnicza dała tak liczne dowody entuzjazmu i umiejętności pracy, co znalazło swój szczególny wyraz we wspaniałych osiągnięciach Czynu Kongresowego, że zadanie to Rząd uważa za całkowicie realne. Ogólna wartość pieniężna osiągnięć Czynu Kongresowego jest oceniana na 6 miliardów zł. dodatkowej produkcji.

Od inwestorów, którzy w roku bieżącym zapracować około 300 miliardów zł, Rząd będzie wymagał — mówi minister Dąbrowski — poważnego usprawnienia prac budowlanych, idącego w dwóch kierunkach: znacznego potężnienia budowy, w drodze lepszej organizacji pracy oraz szybkiego wykonywania rozpoczętych prac.

Wzmocnienie dyscypliny finansowej

Musi wzmocniać się dyscyplina finansowa — kończy mówca — musi pogłębiać się świadomość, że w naszym ustroju istnieje jeden państwowy plan gospodarczy i jednolita polityka finansowa. Musi również wzrastać poczucie odpowiedzialności za każdy grosz publiczny, który jest rezultatem twardej i ciężkiej pracy robotnika, chłopca i inteligenta pracującego.

CHARAKTERYZUJĄC BUDŻET MOŻEMY GO NAZWAĆ BUDŻETEM ROZWOJU, BUDŻETEM DYNAMIKI GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ PAŃSTWA LUDOWEGO, BUDŻETEM SIŁY I PRĘŻNOŚCI NARODU POLSKIEGO, KTÓRY OD ZYSKAWSZY SWA NIEPODLEGŁOŚĆ, DZIĘKI HISTORYCZNYM ZWYCIĘSTWOM

Minister Skarbu wnosi w imieniu Rządu pod obrady Izby projekt budżetu państwowego oraz projekt porządku budżetowego na rok 1949 z prośbą o uchwalenie.

nauzcycieli i pracowników nauki o przeszło 12 tysięcy.

Równoległe do porządkowania gospodarki pieniężnej państwowego — oświadcza mówca — poczyniono duże postępy w zakresie gospodarki budżetowej samorządu terytorialnego. Wyraża się to przede wszystkim w terminowym, po raz pierwszy po wojnie, sporządzeniu i przedłożeniu do zatwierdzenia preliiminarzy budżetowych związków samorządu terytorialnego wszystkich stopni. W budżecie państwowym przewidziano kwotę 18,3 miliarda zł na samorządowy fundusz wyrównawczy. Kwota ta w sposób planowy uzupełni środki finansowe samorządów.

Analizując wykonanie pracy w zakresie finansów w roku ub. min. Dąbrowski stwierdza, że pomimo znacznego rozszerzenia zadań na przestrzeni roku, wykonano wszystkie. W szczególności realizacja planu gospodarczego nie napotykała na trudności ze strony finansów.

poważnego wysiłku dla naszych finansów. Niezależnie od zakończenia planu trzyletniego musimy przygotować się do następnego 6-letniego planu, który będzie planem rozbudowy. W tym celu Ministerstwo Skarbu przygotowuje szereg prac natury organizacyjnej, jak: reforma aparatu bankowego dla przystosowania go do wykonania nowych zadań, rozszerzenie współpracy czynników społecznych z aparatem podatkowym, budowa państwowego planu kasowego, który ułatwi przeprowadzanie stałej kontroli w wykonywaniu przez jednostki gospodarcze zaleceń planu gospodarczego, rozszerzenie zasięgu kontroli bankowania nad przedsiębiorstwami dotychczas nieobjętymi taką kontrolą, pogłębienie obrotów bezgotówkowych, wewnętrzna reorganizacja aparatu skarbowego.

runkiem powodzenia polityki finansowej jest wykonanie i przekroczenie planów produkcyjnych. Polska klasa robotnicza dała tak liczne dowody entuzjazmu i umiejętności pracy, co znalazło swój szczególny wyraz we wspaniałych osiągnięciach Czynu Kongresowego, że zadanie to Rząd uważa za całkowicie realne. Ogólna wartość pieniężna osiągnięć Czynu Kongresowego jest oceniana na 6 miliardów zł. dodatkowej produkcji.

Od inwestorów, którzy w roku bieżącym zapracować około 300 miliardów zł, Rząd będzie wymagał — mówi minister Dąbrowski — poważnego usprawnienia prac budowlanych, idącego w dwóch kierunkach: znacznego potężnienia budowy, w drodze lepszej organizacji pracy oraz szybkiego wykonywania rozpoczętych prac.

ZWIĄZKU RADZIECKIEGO NAD HITLERYZMEM, DZIĘKI ZWYCIĘSTKIEJ POLITYCE WEWNĘTRZNEJ OBOZU DEMOKRACJI LUDOWEJ, DZIĘKI REFORMOM SPOŁECZNYM, OPARTYM O MANIFEST PKWN, DZIĘKI ZJEDNOCZENIU I PRZEWODNICTWU KLASY ROBOTNICZEJ, WSZĘDŁ NA DROGĘ BUDOWY PODSTAW SOCJALIZMU I W CIEŻKIEJ, LECZ TWÓRCZEJ PRACY STWARZA DLA SIEBIE I NASTĘPNYCH POKOLEŃ PODSTAWY LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI.

Minister Skarbu wnosi w imieniu Rządu pod obrady Izby projekt budżetu państwowego oraz projekt porządku budżetowego na rok 1949 z prośbą o uchwalenie.

Expose premiera Józefa Cyrankiewicza

(Dokończenie ze str. 2-giej)

Takie też były wytyczne delegacji polskiej na trzeciej sesji ONZ w Paryżu. Delegacja polska z ministrem spraw zagranicznych na czele zdecydowanie i konsekwentnie popierała, względnie wysuwała wnioski zmierzające do podtrzymania i podniesienia autorytetu ONZ i jej organów, do poszanowania litery i ducha Karty Narodów Zjednoczonych. Delegacja polska brała żywy udział w omawianiu wszystkich zagadnień dyskusowanych podczas paryskiej sesji, dając wyraz naszemu stanowisku nie tylko w zagadnieniach politycznych ale i gospodarczych, społecznych, prawnych itp. Poważny jest nasz wkład do dyskusji nad zagadnieniem Deklaracji Praw Człowieka, nad konwencją o ludobójstwie, zagadnieniami terytoriów niesamodzielnych i powierniczych itp. Rzecz jasna, że najwięcej uwagi poświęciliśmy zagadnieniom podstawowym tj. sprawie jednomyślności wielkich mocarstw oraz dyskusji nad radzieckimi wnioskami w sprawie redukcji zbrojeń i zakazu użycia broni atomowej, jako broni agresji, i masowego zniszczenia. Skłoną pod batutą bloku anglo-amerykańskiego większość odrzuciła te wnioski, w których uchwaleniu tak żywo zainteresowana jest przytłaczająca, rzeczywista większość ludzkości. Co więcej — przegłosowano szereg antydemokratycznych i łamiących Kartę Narodów Zjednoczonych rezolucji. Nie mniej jednak delegacja polska przyczyniła się do moralnego i politycznego zwycięstwa, jakie odniosły broniące trwałego pokoju i współpracy międzynarodowej państwa pokojowe ze Związkiem Radzieckim na czele, demaskujące prawdziwe oblicze i złowrogie plany obozu agresji. Delegacja polska nie szczędziła starań, aby nie dopuścić do przekształcenia Organizacji Narodów Zjednoczonych w narzędzie polityki imperialistycznej agresji, co oznaczałoby całkowite zdyskredytowanie organizacji, z którą ludzkość łączyła tak wielkie nadzieje. Polska nadal

wraz z całym obozem pokoju będzie kontynuowała swe wysiłki w tym kierunku.

DALSZY ROZWÓJ NASZYCH STOSUNKÓW GOSPODARCZYCH Z ZAGRANICĄ

Wychodzimy z założenia możliwości pokojowej współpracy państw o różnych ustrojach społecznych, daliśmy również praktyczny wyraz zasadzie współpracy międzynarodowej przez zwiększenie naszego udziału w międzynarodowym wymianie gospodarczej. Jak wiadomo rok 1948 przyniósł nam podwojenie naszych obrotów z zagranicą w porównaniu z rokiem poprzednim, przy czym poważnie przekroczyliśmy poziom naszych obrotów przedwojennych. Po tej drodze dalszego rozwoju zamierzamy iść dalej w roku bieżącym, zacieśniając i rozwijając nasze stosunki gospodarcze z innymi państwami. Jako przykład pragnę wymienić pomyślny rozwój naszej wymiany handlowej ze Szwecją, naszą umowę handlową z Francją, oraz znajdującą się w ostatniej fazie przygotowania do podpisania umowę handlową z Wielką Brytanią.

Szczególnie intensywnie rozwijać będziemy nasze stosunki gospodarcze ze Związkiem Radzieckim i z krajami demokracji ludowej, z którymi łączy nas zarówno wspólność interesów jak i ideały społeczne.

Podkreślić należy, że w dalszym ciągu robimy wysiłki, by w drodze umów rozszerzyć opiekę nad zarobkową emigracją polską. Oczywiście sprzyjać będziemy w dalszym ciągu sprawie powrotu naszych rodaków rozsianych po świecie — do kraju.

SPOKOJNIE IDZIEMY DROGĄ KONSTRUKTYWNEJ PRACY

Jak już powiedziałem, rok 1948 obnażył politykę pewnych kierowniczych kół Ameryki i Anglii, odrzucających współpracę między narodową i stwarzających atmosferę dla nowej agresji. Wyrazem tej polityki była oszczercza kampania skierowana przeciwko państwu, które zdecydowanie wkroczyło na drogę do socjalizmu i

przeciwko ZSRR. W tym samym kierunku zmierzają montowanie unii zachodnich i paktów atlantyckich, budowanie w Zachodnich Niemczech i faszystowskiej Hiszpanii, gdziekolwiek się da, baz strategiczno-wojskowych, skierowanych przeciwko narodom Europy. Na szczęście polityka ta mimo gorączkowych wysiłków i dużego nakładu środków nie może pochwalić się w ub. roku żadnymi większymi sukcesami. Należy przypuszczać, że również w roku bieżącym nie potrafi wykażeć się powodzeniem, gdyż sprzeczną jest z siłami postępu i powszechnym pragnieniem pokoju.

Dlatego też czujnie śledząc i demaskując plany i machinacje pro pagatorów nowej wojny, spokojnie idziemy drogą konstruktywnej pracy i rozbudowy naszej gospodarki narodowej, co z kolei zwiększyło już naszą wagę na arenie międzynarodowej i pozwala nam kroczyć w pierwszych szeregach obozu demokracji i pokoju.

W sumie spoglądając z perspektywy minionego roku na przebieg wydarzeń na arenie międzynarodowej, na wzrost wewnętrznych przeciwieństw imperialistycznego obozu, możemy z satysfakcją stwierdzić słuszność założeń naszej polityki zagranicznej, która realizuje nasz wkład do pożądanego i radosnego w siły i spoistości obozu demokracji i pokoju.

Premier Cyrankiewicz zakończył swe ekspozycje ogólną charakterystyką zadań Rządu na przyszły okres jego pracy, zwracając szczególną uwagę na konieczność dalszego pogłębiania sojuszu robotniczo-chłopskiego.

Sojusz robotniczo — chłopski — powiedział premier — przejawiać się będzie w ścisłej i braterskiej współpracy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, ze Stronnictwem Ludowym, które od początku prowadziło postępową część chłopów, po słusznej drodze wspólnej budowy Polski Ludowej i z Polskim Stronnictwem Ludowym, które przewodził zwycięzcy haniebną spu-

szczyzną mikołajczykowską, oraz aktywnie staje obok Stronnictwa Ludowego jako współbudowniczy chłopskiej jednostki. Niezmiennym wyrazem spoistości bloku demokratycznego, którego treścią jest dziś jedność robotnicza — sojusz robotniczo — chłopski, sojusz z inteligencją pracującą, jest skład Rządu, w którym zasiadają przedstawiciele Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Stronnictwa Ludowego, Stronnictwa Demokratycznego i Stronnictwa Pracy. Jest to Rząd czynny, pracy i walki o polepszenie warunków życia całego Narodu. Jest to zarazem Rząd wspólnej walki o bezpieczeństwo i pokój, toczony przez wszystkie kraje i siły postępu na całym świecie, pod przewodnictwem Związku Radzieckiego — rząd ścisłego sojuszu ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej.

Zlikwidowanie 3-ch armii Czang-Kai-Szeka na południe od Suczou

Nowe sukcesy chińskich Wojsk Ludowych

LONDYN (PAP). Rozgłoszono chińskich władz ludowych podała, że wszystkie punkty oporu okrążonych wojsk Kuomintangowskich na południe od Suczou zostały zlikwidowane.

Na północ od Hankou oddziały ludowe zajęły miasteczko Ma-Czeng i Wa-Juan.

Wśród zlikwidowanych wojsk znajdują się m. in. 3 grupy armii, a to 2-ga, 13-ta i 16-ta.

AMERYKANIE DAJĄ DO OPANOWANIA CHIN KUOMINTANGOWSKICH

MOSKWA (PAP). Korespondent agencji Tass donosi z Szanghaju, że w dobrze poinformowanych kołach zagranicznych omawia się nowe starania amerykańskie, mające na celu wykorzystanie krytycznej sytuacji Kuomintangu dla zaborecznych planów USA.

Przedstawiciele Stanów Zjednoczonych w Chinach wysunęli wobec rozpadającego się reżimu Kuomintangowskiego nowe żądania. Żądania te zostały sformułowane jako warunki dalszej amerykańskiej pomocy w walce przeciwko siłom demokratycznym w Chinach. Warunki Stanów Zjednoczonych są następujące:

1 Otwarcie największego szlaku wewnętrznego komunikacji wodnej na rzece Jang Tse Kiang dla floty wojennej i handlowej Stanów Zjednoczonych. Przyjęcie tego warunku oznaczałoby ustanowienie w tym ogromnie ważnym rejonie otwartej kontroli wojskowej Stanów Zjednoczonych, co jest sprzeczne z zasadą suwerenności Chin.

2 Stany Zjednoczone domagają się, aby wyspa Formoza została

Projekt nowego budżetu U.S.A. Ponad 50 proc. na zbrojenia

nieznaczne sumy na oświatę i cele społeczne

WASZYNGTON PAP. Prezydent Truman przedstawił Kongresowi projekt budżetu na rok podatkowy 1949 — 50. Budżet ten przewiduje wydatki w wysokości 41,8 miliardów dolarów. Ponad 50 proc. budżetu obejmują wydatki związane ze zbrojeniami i polityką zagraniczną rządu amerykańskiego. Wydatki te wyrażają się w łącznej kwocie 21 miliardów dolarów.

W związku z rozłożeniem budżetu wojskowym, prezydent Truman zapowiedział wprowadzenie nowych podatków, które mają przynieść skarbowi 4 miliardy dolarów.

Wydatki związane z polityką zagraniczną rządu amerykańskiego obejmują przede wszystkim koszty planu Marshalla oraz pomocy dla Grecji, Turcji i Korei. Projekt budżetowy przewiduje w rubryce

„pomoc zagraniczna” największe wydatki dla Niemiec i Japonii.

Ogromne wydatki przeznaczone na finansowanie zbrojeń i polityki zagranicznej rządu, wpłynęły oczywiście na zmniejszenie do minimum dotacji na cele społeczne, oświatowe, na budowę domów i na ubezpieczenia. Choć prezydent Truman w orędziu swym zaznaczył, że rozszerzenie systemu opieki społecznej jest w Stanach Zjednoczonych sprawą niecierpiącą zwłoki, to jednak budżet przewiduje na te cele jedynie 2,2 miliarda dolarów. Również na rozwiązanie zaniedbanego w Stanach Zjednoczonych problemu mieszkaniowego i na podniesienie niskiego poziomu oświaty szkolnej — przeznaczono w budżecie nieznaczne kwoty.

Zacięte walki na granicy Iraku

Anglicy obejmują kontrolę nad wojskami Transjordanii

LONDYN (PAP). Agencja Reutersa donosi z Bagdadu, że na granicy między Palestyną a Irakiem doszło do starcia, w wyniku, którego oddziały Iraku zajęły ważne wzgórze. Komunikat ogłoszony w Bagdadzie stwierdza, że walka była niezwykle zacięta. Poległo 74 Żydów, a przeszło 200 odniosło rany.

Agencja Reutersa donosi, że rząd brytyjski skierował na wody Bliskiego Wschodu kilka większych jednostek morskich, brytyjskiej floty wojennej.

W środę rozpoczyna się na wyspie Rodos rokowania między Izra-

elem a Egiptem w sprawie zawieszenia broni.

PARYŻ (PAP). Powołując się na miarodajne źródła, agencja France Presse donosi z Kairu, że brytyjskie władze wojskowe wzięły w swe ręce całkowitą kontrolę nad wojskami i środkami komunikacyjnymi w Transjordanii. Legion Arabski, pozostający pod dowództwem Glubb Paszy, podporządkowano również bezpośrednio Anglikom.

Nieznaną jest jeszcze sytuacja armii irackiej, która znajduje się

teoretycznie razem z wojskami transjordańskimi pod jednolitym dowództwem.

LONDYN (PAP). W poniedziałek odbyła się tu konferencja komitetu obrony rządu brytyjskiego, poświęcona nowej sytuacji w Palestynie. W obradach, którym przewodniczył premier Attlee, uczestniczyli Bevin, ministrowie armii, lotnictwa i marynarki wojennej oraz naczelni dowódcy wojskowi.

Delegaci Zw. Zaw. w Gdyni na konferencję OKZZ

W dniu wczorajszym, w sali Domu Kolejarza w Gdyni odbyło się zebranie aktywów związkowego Rad Zakładowych i Zarządów poszczególnych Oddziałów Związku. Na zebraniu dokonano wyboru 90 delegatów na wojewód-

zką konferencję Związków Zawodowych, która odbędzie się 17 stycznia.

Szczegółowe sprawozdanie z zebrania podamy w numerze następnym.

100% -owym MILIONEREM

nie trudno zostać mając los 55-ej Loterii której wygrane wolne będą po raz pierwszy od 20% wpłaty na rzecz Skarbu

Same główne wygrane wynoszą: 16 po milionie i jedna 3 miliony zł. A wszystko to będą pełne miliony bez żadnych potrąceń

W dniu 8 bm. świetlicy Zarządu Miejskiego w Gdyni zapelniono w godzinach wieczornych ok. 300 osób robotników i pracowników Zakładu Wodociągów i Kanalizacji, przy byłych wraz z rodzinami na swoje wielkie święto — 20-lecie zakładu pracy.

W uroczystym obchodzie wzięli również udział przedstawiciele administracji miejskiej z prezydentem miasta tow. Zakrzewskim, wiceprezydentem tow. Łazarowiczem i przewodniczącym MRN tow. Stoliarkiem na czele.

UZNANIE ZA PRACĘ. Dawniej, w ustroju kapitalistycznym, zasługi za pracę robotników zbierał przede wszystkim dyktator. Obecnie przypadają one tym, którzy rzeczywiście zdobywają je ciężką, rzetelną pracą dla dobra ogółu.

Wiceprezydent miasta tow. Łazarowicz — w dowód uznania ze strony władz miejskich dla pracowników Zakładu Wodociągów i Kanalizacji wręczył 28 dyplomów jubilatów, którzy przepracowali od 15—20 lat na tym samym posterunku. Zgromadzeni zgłaszali serdeczną owację najstarszemu pracownikowi (20 lat nieprzerwanej służby) ob. ob. Józe-

10 MILIONÓW m³ WODY ZUŻYTO W 1945 r. 20-lecie Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni

fowi Rzeczewskiemu i Władysławowi Trusnowskiemu. Jubilat otrzymali oprócz dyplomów również premie pieniężne.

DOSTARCZAMY WODĘ DO MIESZKAŃ LUDZI PRACY

Po wojnie — dzięki ofiarności robotników i pracowników — Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni został szybko odbudowany i postawiony na wysokim poziomie technicznym. Obecnie nadchodzi czas dla dalszej rozbudowy. „Zadania nasze wykonamy — mówiliśmy w imieniu nagrodzonych jubilatów, ob. Ryczewski — w odpowiedzi na życzenia i wyrazy uznania — świadomość, że pracujemy dla dobra ludzi pracy spręga wyjątkowość i zapał do pracy”.

HISTORIA BUDOWY WODOCIĄGÓW

20 letnia historia Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni jest świadectwem wspaniałego wysiłku polskiej klasy robotni-

czej, a zarazem i dowodem ciastoty horyzontów sanacyjnej myśli morskiej. Na zamówienie komisarycznego Zarządu Gdyni pierwszy projekt sieci wodociągowej i kanalizacji opracował prof. dr Karol Pomianowski. Projekt ten przewidywał, że Gdynia w przyszłości będzie liczyć, aż 75.000 mieszkańców. Jakże szybko życie przekreśliło te rachuby! Przy budowie Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni nie obeszło się bez marnotrawstwa. Na skutek nie fachowej roboty, ułożonych w r. 1928 10.000 mb. rur wodociągowych, w zimie 1928/1929, 7.000 mtr. rur popękalo i było niezdolnych do użytku.

Szybki rozwój miasta przekreślił pierwszy projekt sieci wodociągowej. Nowy projekt, przewidujący liczbę ludności na 250 tys. sporządził obecny naczelnik wydziału technicznego w Zarządzie Miejskim w Gdyni ob. inż. Michałski, który zajął się również

przewodzeniem budowy. W r. 1929 Gdynia otrzymała czystą, zdrową wodę. Korzystać z niej mogła jednak przede wszystkim śródmieście, zamieszkałe przez kupców i dyktatorów.

TRZYKROTNY WZROST ZUŻYCIA WODY OD 1945 R.

Stając do pracy po wojnie, pracownicy Zakładu Wodociągów i Kanalizacji musieli usunąć olbrzymie zniszczenia. Budynki magazynowe i stacji pomp były zniszczone w 20%, urządzenia maszynowe w 15%, stacja oczyszczania ścieków w 50%, sieć wodociągowa była uszkodzona bombami i pociskami w 140 miejscach, a kanalizacja w — 40.

Zniszczenia były duże, lecz potrzeby ludzi pracy odbudowujących port gdyniński jeszcze większe. Dnia 18 kwietnia 1945 r. uruchomiono prowizoryczną stację pomp wodociąg przy ul. Jana z Kolna, a 15 maja tegoż roku — główną stację ujęcia wody w Rumii. Od

tego momentu większość ludności miasta otrzymuje wodę z sieci miejskiej. Zużycie wody w Gdyni wzrastało po wojnie z roku na rok. W r. 1945 wyprodukowano 1.038.000 m³ wody, w roku 1946 — 2.717.000 m³, w 1947 — 3.150.000 m³, a w r. 1948 — 3.538.000 m³, czyli tyle ile produkcja wyniosła w latach 1936—1938.

O WYNIKACH PRACY MÓWIA CYFRY

Sieć wodociągowa — kanalizacyjna w Gdyni przedstawia się obecnie następująco: długość sieci wodociągowej wynosi 114 km, a sieci kanalizacyjnej — 40 km. Połączeń domowych wodociągowych istnieje w Gdyni 2902, kanalizacyjnych, sanitarnych i deszczowych — 1585, ulicznych studzien czepialnych — 98. Personel Zakładu Wodociągów i Kanalizacji liczy 37 pracowników umysłowych oraz 146 fizycznych. Inwestycje w roku ubiegłym na rozbudowę sieci wodociągowej — kanalizacyjnej pochłonęły

5 milionów zł z budżetu miasta. Obecnie są w toku prace finansowe z pożyczki bankowej, w wysokości 17 milionów zł.

WODA DLA MIESZKAŃ ROBOTNICZYCH

Inwestycje roku ubiegłego miały przede wszystkim na celu zaopatrzenie w wodę dzielnic robotniczych. Na Dęmpowie ułożono 946 mb. przewodów wodociągowych, nawodniono ok. 1000 mb. starej nieczynnej sieci oraz uruchomiono 12 ulicznych studzien czepialnych. Na Grabówku ułożono 73 mb. rurociągu i 620 mb. kanałów sanitarnych, na Witominie — 60 mb. rurociągu, w Orliwie — 261 mb. rurociągu i 270 mb. przewodów kanalizacyjnych — deszczowych. Rediowo otrzymało 72 mb. przewodów kanal. sanitarnych oraz 200 mb. wodociągów. Podgórze — 306 mb. wodociągów ulicznych, a Obtuże 361 mb. wodociągów i 442 mb. kanałów deszczowych.

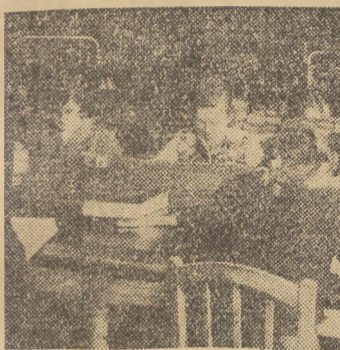
Ogółem w roku ubiegłym ułożono w dzielnicach robotniczych 2306 mb. sieci wodociągowej oraz 1400 mb. kanałów. Inwestycje w r. b. będą prowadzone również pod hasłem jak najszybszego zaopatrzenia w wodę ludności robotniczej, zamieszkałej na przedmieściach Gdyni.

W Bibliotece Miejskiej w Gdańsku

Najbogatszym księgozbiorem na Wybrzeżu jest Biblioteka Gdańska, licząca już ok. 340.000 tomów. Dział Naukowy Biblioteki, gromadzący wiele dzieł w języku polskim i w językach obcych, jest jednym z najbogatszych w Polsce. Osiem wypożyczalni dostarcza książki nawet odległym dzielnicom miasta, zamieszkalym przez świat pracy.

Codziennie nadchodzą do Biblioteki nowe transporty świeżych wydawnictw polskich. W ostatnim czasie Biblioteka otrzymała milionową dotację na zakup nowych dzieł. Mgr. Rupe, widoczny na zdjęciu, od rana do wieczora sprawdza obecnie rachunki księgarskie za nadesłane dzieła.

W Czytelni Biblioteki codziennie gromadzi się licznie młodzież i starsi, aby odpocząć po pracy przy lekturze zajmującej powieści.

Zgromadzony księgozbiór liczy również wiele tzw. białych kraków księgarskich i archiwalnych. W związku z tym częstymi czytelnikami w Bibliotece są profesorowie szkół, którzy wzbogacają później swe wykłady nowymi komentarzami, opartymi na autentycznych dokumentach.

Kierownictwo Biblioteki zaprasza do swych sal wszystkich, dla których książka stała się nauczycielem i przyjacielem.

Odwolanie posiedzenia WRN

„Prezydium Gdańskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej zawiadamia, iż wyznaczone na dzień 12 bm. posiedzenie plenarne G.W.R.N. nie odbędzie się.

Termin następnego posiedzenia zostanie podany dodatkowo”.

Gdański Urząd Morski

zakupi natychmiast:

- 1 silnik elektryczny 3 fazowy asynchroniczny nap. 220/380 V 50 okr./s moc 0,65 KW 1440 obr./z wirnikiem zawartym na łapach z normalnym końcem wału, wysokość od podstawy do środka wału 88 mm. Budowa całkowicie zamknięta z chłodzeniem powierzchniowo-żebrowym.
- 1 silnik elektryczny 3 fazowy asynchroniczny napięcie 220/380 V 50 okr./s moc 0,25 KW 720 obr./min z wirnikiem zawartym na łapach z normalnym końcem wału. Budowa okapturna.
- Oprawy wewnętrzne żelwne z reflektorem blaszanym gazoszczelnym do zawieszania ze szkieł przezroczystym z siatką, szeroko strumienne, do żarówek 200 W. E 27 średnica reflektora 490 mm. sztuk 245.
- Jak wyżej lecz do żarówek 500 W. E 40 średnica reflektora 500 mm. sztuk 130.
- Pakunek planitowy w płycie grubości 3-5 mm. — 1 mtr. 2.

Oferty należy kierować pod adresem: Gdański Urząd Morski — Wydział Zaopatrzenia, Gdańsk-Wrzeszcz ul. Morska 22.

OGŁOZENIA DROBNE

SKRADZIONO zaświadczenie stałe nazwisko Kungunda Noga. 70.

ZŁOŻ OFIARĘ NA RTPD

Ogłoszenia

do

„Głosu

Wybrzeża”

przyjmuje

„PRASA”

WE

Wrzeszczu

Barlickiego 15

Tel. 412-16

Przygotowania do nowego sezonu budowlanego w Gdańsku

70 milionów zł przeznaczono na akcję rozbiórkową

Sezon budowlany na Wybrzeżu rozpoczyna się zwykle ze znacznym opóźnieniem, co utrudniało wykonanie ustalonych planów inwestycyjnych. Na opóźnienie robót, wpływało m. in. nieprzygotowanie terenów pod nowe budowlane. W roku ubiegłym właściwy sezon budowlany rozpoczął się dopiero w połowie lata i osiągnął najintensywniejsze tempo — w ostatnim kwartale.

Celem przyspieszenia rozpoczęcia robót w nowym sezonie budowlanym w roku 1949, a zarazem celem zatrudnienia robotników budowlanych w okresie zimowym, Gdańsk otrzymał obecnie specjalne fundusze interwencyjne w wysokości 70 milionów złotych. Zostaną one zużyte na akcję rozbiórkową, przygotowanie terenów pod nowe budowlane i zgromadzenie materiałów budowlanych.

Roboty rozbiórkowe będą prowadzone przez Państwowe Przedsiębiorstwa Budowlane SPB i przedsiębiorstwa inżynierskie — budowlane miasta Gdańska.

Premiera „Szlanki wody” w Teatrze Kameralnym w Sopocie

W dniach najbliższych odbędzie się w Teatrze Kameralnym w Sopocie premiera komedii Eugeniusza Scribe'a pt. „Szlanka wody”.

Akcja tej historycznej komedii toczy się na dworze angielskim w pierwszych latach XVIII w. i jest doskonałą satyrą na ustrój monarchii angielskiej.

Doskonałą komedię, która nie straciła ze swojej aktualności, reżyseruje Stefan Orzechowski, równocześnie odtwórcą roli wicehrabiego Bolingbrooke, wytwornego dworzaka, zręcznego intryganta, roztępnego męża stanu i zjadliwego redaktora opozycyjnej gazety — w jednej osobie. W roli „dobrej Królowej Anny” — uroczego kobieciątka, którego ptasi móżdżek napróżno boryka się z trudnościami panowania, a czule serduszek wdycha za stódcami miłości — wystąpi Barbara Zielińska.

Zobaczmy również Klirę Pełpowską jako dumną i chciwą wia- dzy księżkę Marlborough i Tadeusza Gwiazdowskiego, jako kapitana Masham, mimowolnego zdobywcę serc niewieścich.

W pozostałych rolach wystąpią Wanda Bartówna, Sylwia Zakrzewska, Władysław Hermanowicz, Emil Kareylich, Konstanty Miklaszewski i Halina Romanowska.

Dekoracje i kostiumy historyczne projektu prof. Gajewskiego dekoratora Teatru Miejskiego w Krakowie.

Opieka lekarska w szkołach

Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego zorganizowało w ostatnich trzech latach 10 międzyzakołowych poradni dentystycznych, w których młodzież szkół średnich za niewielką opłatą, lub bezpłatnie leczy zęby. 3 poradnie mieszczą się w Gdańsku, 3 w Gdyni, 2 w Sopocie, 1 w Tczewie i 1 w Pucku. Młodzież szkolna innych miast w Okręgu korzysta z usług lekarzy — dentystów, zaangażowanych specjalnie przez Kuratorium, w ich gabinetach prywatnych. Ogółem opieką dentystyczną jest objętych 14 232 uczniów (na ogólną liczbę 17 899).

Ciągle jeszcze niedostateczna liczba lekarzy dentystów uniemożliwia objęcie opieką całej młodzieży.

Akcja rozbiórkowa rozpoczyna się już w najbliższym czasie. Ścisła współpraca Zarządu Miasta z Urzędem Zatrudnienia i poszczególnymi przedsiębiorstwami, prowadzącymi roboty, umożliwi natychmiastowe zatrudnienie wszystkich robotników budowlanych.

Całością robót z funduszy interwencyjnych kieruje GDO. Uzyskane z rozbiórki materiały zostaną zużyte przy budowie nowych obiektów w Gdańsku, objętych planem inwestycyjnym roku 1949, zaś nadwyżka cegieł zostanie dostarczona do Warszawy.

Prace są podzielone na poszczególne etapy. W pierwszym etapie ulegną rozbiórce zniszczone budynki, położone na terenie wykopaliskowym przy ul. Rycerskiej oraz w okolicy kościoła Ma-

riackiego na Starym Mieście. W dalszym etapie prace przewidziano rozbiórkę w okolicach ul. Wałowej i Kaszubskiej. Oczyszczenie tych okolic z gruzów pozwoli na założenie w śródmieściu nowego pasa zieleni.

Rozbiórka zburzonych gmachów na ul. Ks. Rogaczewskiego dostarczy większe ilości materiału budowlanego. Prace rozbiórkowe na Podwalu Przedmiejskim i Staromiejskim mają na celu odniesienie starych murów obronnych Gdańska oraz przygotowanie tras dla arterii komunikacyjnej Kartuzi — Elbląg.

Podczas tegorocznej akcji rozbiórkowej przygotowany zostanie teren pod budowę Szkoły Podstawowej przy ul. Ławniczej, oraz — przed szkołą — miejskiego przy ul. Lekty-

karskiej. Na oczyszczonych terenach przy ul. Bednarskiej, po usunięciu gruzów, powstaną nowe zieleńce. (d)

Konferencja wojewódzka prezesów i sekretarzy organizacji kombatanckich

W siedzibie Uczestników Związku Walki z Faszyzmem w Gdańsku odbyła się w dniu 9 bm. konferencja prezesów i sekretarzy organizacji kombatanckich z terenu województwa gdańskiego. W obradach, które toczyły się pod przewodnictwem prezesa Zarządu Komisji Koordynacyjnej płk. Dołży, wziął udział m. inn. sekretarz generalny Zarządu Głównego płk. Belczewski.

W przemówieniu, wygłoszonym podczas konferencji, płk. Belczewski stwierdził, że Okręg Gdański wysunął się na pierwsze miejsce w Polsce. Nie mniej jednak należy obecnie jeszcze bardziej wzmoczyć działalność w wielu dziedzinach. Warunkiem dalszej aktywizacji jest wspólna kontrola pracy, jaknajbardziej stosowana krytyka i samokrytyka.

Szczególnie w dziedzinie pracy społeczno-politycznej organizacja pozostała w tyle. Poważnym błędem było wysuwanie na czołowe stanowiska osób, obarczonych wieloma obowiązkami.

Jednym z głównych zadań, stojących obecnie przed Kom-

Zebranie Kola Prelegentów PZPR

Dnia 12 bm. o godz. 16-tej w sali odczytowej KW PZPR odbędzie się Kolejne Zebranie Wojewódzkiego Kola Prelegentów wraz z aktywnym Sekretarzem Ekonomicznym Komitetu Wojewódzkiego PZPR — tow. St. Bukowski wygłosi referat na temat: „Reforma plac i handel”.

Obecność obowiązkowa.

W warsztatach MKZ GG wre intensywna praca nad przygotowaniem nowych wozów tramwajowych

Wychowujemy pokolenie budowniczych socjalizmu

Seminarium aktywu nauczycielskiego w woj. szkole PZPR w Gdańsku

Ostatnio w Gdańskiej Wojewódzkiej Szkole Partyjnej odbyło się 4-dniowe seminarium, w którym uczestniczyło 130 nauczycieli z terenu województwa. W toku seminarium omówiono uchwały Kongresu Zjednoczeniowego, na tle których opracowano wytyczne pracy wychowawczej wśród młodzieży i starszego społeczeństwa.

W seminarium UCZESTNICZYLI nauczyciele szkół podstawowych, średnich i zawodowych.

Tow. Alfons Lasman, nauczyciel 1-klasowej szkoły podstawowej w Bisłej Górze pow. morskiego niezależnie od pracy zawodowej bierze czynny udział w życiu miejscowego społeczeństwa. Organizując kursy dla alfabetów, kursy repolonizacyjne, uczestniczy w pracach Rad Narodowych i Związku Samopomocy Chłopskiej. — „4-dniowe seminarium — mówi tow. Lasman — wyjaśniło nam zagadnienia, które dotychczas nasuwały wiele wątpliwości. Nauczyciel nie może ograniczać się tylko do pracy zawodowej, lecz powinien wyrażać społeczną postawę wobec wszystkich zagadnień. Musimy ściśle współpracować z młodzieżą ZMP i nie uchylać się od pomocy świetlicom wiejskim i bibliotekom. Szczególnie poważne obowiązki spoczywają na nauczycielach, członkach partii.

Przewodniczący Zarządu Okręgowego ZNP, tow. Dankowski, stwierdza, że większość uczestników seminarium to działacze związkowi. Należy wobec tego oczekiwać znacznego ożywienia pracy gdańskiego Okręgu ZNP i poszczególnych jego oddziałów. Kurs uzbroidł uczestników ideologicznie a przystym stworzył z dość luźnej dotychczas grupy nauczycieli PZPR-owców czołowy aktywny polityczny i związkowy.

Tow. Zys jest dyrektorem III-go Gimnazjum i Liceum we Wrzeszczu. Wychowankowie jego niejednokrotnie już wykazali prawdziwie społeczną postawę w wielu akcjach podejmowanych przez organizację młodzieżową.

Szkola dzisiejsza musi służyć wychowaniu młodego pokolenia w duchu socjalistycznym — stwierdza tow. Zys. Seminarium uświadomiło nam potrzebę opracowania ścisłego planu wychowawczego, który winien być realizowany przede wszystkim przez podniesienie poziomu politycznego zespołu nauczycielskiego. Nauczyciel musi przy tym poświęcać wiele uwagi współpracy z Radą Rodzicką i ogółem rodziców, by uzyskać lepsze wyniki w dziedzinie wychowania młodzieży. Szczególnie ważne jest zadanie wyeliminowania szkodliwych wpływów kleru na młodzież.

Wyniki czterodniowego seminarium podsumowała tow. Kamińska, kierownik wydziału propagandy KW PZPR, ustalając zadania pracy nauczycielskiej na najbliższy okres.

Opracowano również plan popularyzacji uchwał Kongresu poprzez Rady Pedagogiczne, Kola Związku oraz zebrania rodzicielskie. Utrzymywanie ścisłego kontaktu nauczycieli z rodzinami uczniów będzie miało na celu wytworzenie atmosfery współpracy, która pozwoli społeczeństwu poznać metody nauczania w szkole.

Podobne seminaria odbędą się w dniach 21, 22, 23 bm. we wszystkich ośrodkach powiatowych woj. gdańskiego. (m)

„Pan Jowialski” w Stoczni Gdynskiej Teatr „Wybrzeże” dla robotników

Państwowy Teatr „Wybrzeże” w Gdyni, organizuje przedstawienie sztuki „Pan Jowialski” w Stoczni Gdynskiej.

Przedstawienie odbędzie się w piątek, dnia 14 bm. o godz. 16. Pora ta — bardzo dogodna ze względu na koniec pracy — umożliwi wszystkim robotnikom zobaczenie tej wesołej komedii. Hala kadłubowni będzie mogła z łatwością pomieścić kilka tysięcy robotników wraz z rodzinami.

Inicjatywa ta zasługuje na uznanie. Należałoby częściej organizować występy zespołu bezpośrednio w większych zakładach pracy.

„Pan Jowialski” w Stoczni Gdynskiej Teatr „Wybrzeże” dla robotników

Państwowy Teatr „Wybrzeże” w Gdyni, organizuje przedstawienie sztuki „Pan Jowialski” w Stoczni Gdynskiej.

Przedstawienie odbędzie się w piątek, dnia 14 bm. o godz. 16. Pora ta — bardzo dogodna ze względu na koniec pracy — umożliwi wszystkim robotnikom zobaczenie tej wesołej komedii. Hala kadłubowni będzie mogła z łatwością pomieścić kilka tysięcy robotników wraz z rodzinami.

Inicjatywa ta zasługuje na uznanie. Należałoby częściej organizować występy zespołu bezpośrednio w większych zakładach pracy.

„Pan Jowialski” w Stoczni Gdynskiej Teatr „Wybrzeże” dla robotników

Państwowy Teatr „Wybrzeże” w Gdyni, organizuje przedstawienie sztuki „Pan Jowialski” w Stoczni Gdynskiej.

Przedstawienie odbędzie się w piątek, dnia 14 bm. o godz. 16. Pora ta — bardzo dogodna ze względu na koniec pracy — umożliwi wszystkim robotnikom zobaczenie tej wesołej komedii. Hala kadłubowni będzie mogła z łatwością pomieścić kilka tysięcy robotników wraz z rodzinami.

Inicjatywa ta zasługuje na uznanie. Należałoby częściej organizować występy zespołu bezpośrednio w większych zakładach pracy.

ŚLADEM NASZYCH LISTÓW

W odpowiedzi na naszą notatkę pt. „Dlaczego opóźnione są pociągi na trasie Gdańsk—Gdynia” otrzymaliśmy od Dyrekcji Okr. Kolei Państwowych w Gdańsku następującą odpowiedź:

„Sporadyczne opóźnienia pociągów pasażerskich obserwowane na trasie Gdańsk—Gdynia mają swoje wytłumaczenie w przebudowie i rozbudowie tego szlaku oraz odbudowie dwóch wiaduktów w Gdyni.

Dlatego wszystkie pociągi ostryżają rozkaz zmniejszenia szybkości, co ujemnie wpływa na regularność ich biegu, powodując w ogólnej masie pociągów znaczne opóźnienia.

Chwilowe trudności techniczne — ruchowe, które są główną przyczyną obecnych opóźnień, nie dadzą się całkowicie usunąć, do czasu częściowej odbudowy wiaduktów.

W związku z naszą notatką z dnia 17 ub. m. pt. „Czekamy na wyjaśnienie pociągów” Dyrekcja Okr. Poczty i Telegrafów wyjaśnia: Miejscowość Stegienia należy do okręgu doręczeń Agencji pocztowo-tel. Stegienia i odległa jest od tego-tel. Agencji o 6 km. Doręczenia korespondencji do wsi Stegienia odbywa się regularnie i przypada w godzinach popołudniowych, kiedy szkoła jest już zamknięta, a nauczyciel nieobecny. Korespondencję przeznaczoną dla kierownictwa szkoły, listonosz oddaje wówczas soltysowi, u którego mieszka kierownik szkoły.

Z agencji pocztowej Stegienia do wsi Stegienia prowadzi boczna wiejska droga. W dni deszczowe, gdy dojazd lub dojeżdża ta droga jest bardzo utrudniona, listonosz wręcza korespondencję córce soltysa ze Stegienki, która uczęszcza do szkoły w innej miejscowości.

Mieszkańcy wsi Stegienia i soltys zgodzili się na tego rodzaju doręczanie pocztą w wyjątkowych dniach i nie wnosił z tego tytułu żadnych pretensji.

Waszych słusznych uwag w temacie zjednoczenia ruchu robotniczego w Polsce. Zamieścić ich, niestety, nie możemy ze względu na to, że druk tego rodzaju wypowiedzi został już zakończony.

Prosimy o dalszą współpracę.

Tow. Wł. Witkowski.

Cieszymy się, że tak żywo interesujecie się sprawą rozwoju pisma dla robotników i że podajecie nawet projekt założenia nowego tygodnika ilustracyjnego, w którym znalazłaby odzwierciedlenie praca ludzi Wybrzeża.

Wobec trudnych warunków technicznych nie możemy tymczasem myśleć o zrealizowaniu takiego planu, chociaż wydaje się on słuszny i pożyteczny. Gazeta nasza stara się chociaż częściowo uzupełnić ten brak, zamieszczając dużo ilustracji, które pokazują jak pracuje i czego potrafi dokonać robotnik na Wybrzeżu.

Teatry

TEATR WIELKI, Gdańsk — Wrzeszcz — nieczynny.
TEATR DRAMATYCZNY, Gdynia — Wtorek 11. I. br. o godz. 19,30 — „Pan Jowialski” A. Fredry.
TEATR KAMERALNY w Sopocie — nieczynny.

Kina

Gdynia — „Atlantyk” — Gromadził dla młodzieży dozwolone.
Gdynia — Warszawa — Sen po miłości.
Gdynia — Gopłana — 800 lecie Moskwy.
Grabówek — Fala — Monsieur la Souris.
Gdynia — Promień — Węgieł, doz. od lat 12.
Sopot — Bałtyk — Dzień zwycięskiego kraju.
Sopot — Polonia — Tajemnica nocy wigilijnej.
Gdańsk — Światowid — Dzieci ulicy.
Wrzeszcz — Bajka — Na morskim szlaku.
Wrzeszcz — Capitol — Casablanca — niedozw. dla młodzieży.
Oliwa — Polonia — Przeczucie.
Puck — Mewa — Czarnodziejskie ziarno, doz. od lat 14.
Lębork — Fregata — Zakazane piosenki — od lat 14.
Wejherowo — Świt — Przeczucie — doz. od lat 14.
Kaszalin — Polonia — Przygoda na wakacjach — doz. dla młodz.
Tczew — Wista — Wilki Morskie, — doz. od lat 14.
Białogard — Bałtyk — Mr. Smith jedzie do Waszyngtonu — doz. dla młodzieży.
Kościerzyna — Bałtyk — Ofiar 27 — doz. od lat 14.
Kartuzy — Kaszub — Myszy i ludzie — doz. od lat 16.
Nowy Staw — Tęcza — Uczennica pierwszego A.
Ustka — Delfin — Narzeczona z Turkmieni — doz. dla młodz.
Starogard — Polonia — Spotkanie.
Szczecinek — Wolność — Byskawica — doz. od lat 14.
Słupsk — Polonia — Wesoły sublokator — doz. od lat 14.
Elbląg — Mars — Bolero.
Malbork — Capitol — Dni i noce.
Kwidzyn — Tęcza — Rodzina Froment

Radio

PROGRAM ROZGŁOŚNI GDAŃSKIEJ na wtorek 11. stycznia 1949 r. na fal 1073 m.
6.10 — Dziennik poranny, 6.30 — Muzyka poranna, 7.20 — Przegląd prasy stołecznej, 8.00 — Audycja dla kobiet — lok., 8.30 — „Dzieje jednego strajku wspomn. Wandy Wasilewskiej, 9.15 — Informacje ogólnopolskie, 9.20 — Skrzynka PCK, 9.30 — Wszechnica Radiowa, 11.40 — Kronika polit.gospodarcza Czechosłowacji, 12.04 — Wiadomości południowe, 12.20 — „Melodie ludowe”, 12.45 — Audycja dla wsi, 14.20—14.30 — Kursy radiowe dla nauczycieli, 14.30—14.40 — Przeróbki tygodnia na Wybrzeżu, 14.40—15.10 — Druga audycja z cyklu „Historia Orkiestry”, 15.10—15.20 — „Rok literacki na Wybrzeżu” felieton, 15.20—15.30 — „Progn. pogody, inform. miejscowe, 15.30 — „Opowiem ci bajeczke” Audycja słowno-muz. dla dzieci, 15.50 — Muzyka popularna, 16.00 — Dziennik popołudniowy, 16.30 — Pieśni i tańce Lubelszczyzny Aud. słowno-muz. dla młodzieży, 16.55 — Przegląd wydawnictw oświatowych, 17.00 — Koncert rozrywkowy, 17.50 — „Sila i szybkość” pogad., 18.00 — Lekcja języka rosyjskiego, 18.50 — „W 7-ma rocznicę powstania Polskiej Partii Robotniczej” pog., 19.00 — Koncert Karkówkiej Orkiestry P. R. 19.40 — Wszechnica Radiowa, 20.00 — Dziennik wieczorny, 21.00 — Koncert Symfoniczny, 22.45 — Codzienny przegląd wydarzeń — lok., muzyka, 23.00 — Ostatnie wiadomości, 23.10 — Muzyka taneczna.

GŁOS SPORTOWY

Sensacyjki zagraniczne

NOWY JORK. Pieściarz francuski wagi średniej Robert Villemain przegrał swą pierwszą walkę na ringu amerykańskim, ulegając na punkty Amerykaninowi Belloise po 10-rundowej walce. Mimo porażki Francuz zdobył sobie swą walkę uznanie widzów.

HAGA. W dniach 9 i 10 stycznia odbyły się w Utrechtzie międzynarodowe mistrzostwa w tenisie stołowym, w których udział wzięli zawodnicy Francji, Belgii, Czechosłowacji, Austrii, Egiptu, Anglii i Holandii. Wśród uczestników zgłoszeni zostali m. in. Amouretti (Francja), Bonnes (Węgry) oraz Vana i Andreadis (Czechosłowacja).

„Gwardia” (Warszawa) — „Gwardia” (Rzeszów) 13:3

RZESZÓW. W meczu o wejście do Ligi hokerskiej zwycięstwo odniosła drużyna warszawska „Gwardia” nad miejscową „Gwardią” w stosunku 13:3. Zespół warszawski wystąpił bez Sobkowiaka i Szymury, których zastąpił Gromek i Woźniak.

Wyniki poszczególnych walk (na pierwszym miejscu zawodnicy Warszawy):

Jubileuszowy turniej szachowy w Moskwie

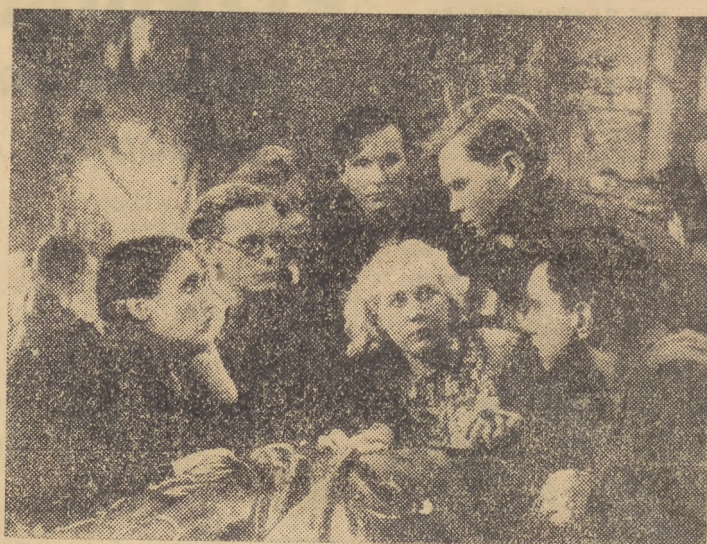
MOSKWA. Ku uczczeniu, przypadającego w tym roku 50-lecia od czasu pierwszych rozgrywek szachowych o mistrzostwo Republiki Rosyjskiej, zorganizowany zostanie w dniu 10 lutego w Moskwie jubileuszowy turniej z udziałem najlepszych szachistów radzieckich. W turnieju weźmie udział 17-tu zawodników ze Smyslowem, Boleslawskim, Bondarewskim, Kotowem, Iliwskim i Lisyceym na czele. Zwycięzcy turnieju otrzymają oprócz nagród pamiątkowe dyplomy i żetony, ufundowane przez Komitet Kultury Fizycznej Republiki Rosyjskiej.

Wyznaczono również szereg nagród specjalnych, wśród których znajdują się m. in.: za najładniejszą partię, za najlepszy wynik w ostatnich 5-ciu rundach rozgrywek i inne. Nagrody będzie przyznawało jury, którego przewodniczącym został szachowy mistrz świata — Michał Botwinnik.

W skład kolegium sędziowskiego, które będzie prowadziło turniej jubileuszowy, wejdą najstarsi szachiści rosyjscy, m. in. uczestnik pierwszego turnieju o mistrzostwo Rosji w 1899 roku Władimir Nienarokow oraz mistrz Piotr Romanowski.

Waga musza — Patora zdobył punkty w o. spowodu braku przeciwnika; waga kogucia — Szatkowski pokonał na punkty Jabłońskiego; waga piórkowa — Gromek przegrał na punkty z Dobrosielskim. Obaj zawodnicy zakończyli walkę zupełnie wyczerpani, waga lekka — Komuda wypunktował Krowiaka; waga półśrednia — Majewski zremisował z Fabiszewskim; waga średnia — Kolczyński już w pierwszej rundzie zwyciężył przez techniczny k. o. słabego Kosiółka; waga półciężka — Archadzki pokonał już w pierwszej rundzie przez k. o. Motykę; waga ciężka — Woźniak pokonał na punkty Trawińskiego, mając nad nim wyraźną przewagę. Pod koniec drugiej rundy tylko gong uratował Trawińskiego od nokautu.

W ringu sędziowali: Twardowski (Łódź), na punkty Fedorowicz i Markowski ze Śląska oraz Bogdanowicz z Krakowa.

Akcja filmu rozgrywa się nad Donem w czasie niemieckiej okupacji. Korzystając z uzyskanego zezwolenia na urządzenie koncertu charytatywnego młodzież gwardzka naradza się nad sposobem wysadzenia w powietrze gmachu niemieckiej „głedy pracy”, gdzie znajdują się spisy obywateli radzieckich, przeznaczonych do wysyłki na pracę przymusową do Niemiec. Plan został następnie pomyślnie wykonany. Na zdjęciu drugi od prawej znany artysta radziecki W. Iwanow w roli Olega Koszewoja. (Do art. poniżej)

FILMY RADZIECKIE na polskich ekranach w I kwartale 1949 roku

STOSUNKI kulturalne polsko-radzieckie uległy w 1948 roku całemu poważnemu pogłębieniu i rozszerzeniu w wielu dziedzinach, m. in. również w kinematografii. Widzieliśmy w ciągu ub. roku więcej niż w latach poprzednich filmów radzieckich, a zorganizowany przez „Film Polski” z inicjatywy Tow. Przyjaźni Polsko-Radzieckiej festiwal w ramach „Miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej” umożliwił naszym społeczeństwu wszechstronne zaznajomienie się z dorobkiem sztuki filmowej Związku Radzieckiego.

Ta jedyna dotychczas w swoim rodzaju impreza filmowa, w czasie której wyświetlono ogółem 51 filmów radzieckiej produkcji od 1933 do 1948 roku cieszyła się wielkim powodzeniem, o czym świadczy liczba 6 milionów osób (dokładnie 5 milionów 943 tys.), które oglądały filmy radzieckie w stałych kinach w czasie od 7.10 do 8.11. Ponadto wyświetlono szereg filmów na specjalnych pokazach zorganizowanych dla młodzieży dla świata pracy przez związki zawodowe, partie polityczne, organizacje społeczne. 156 kin ruchomych w ciągu „Miesiąca” objęło specjalnie ośrodki miejskie i osiedla pozbawione kin stałych. Dokonano szeregu wznawień i pokazano filmy nigdy jeszcze na naszych ekranach nie wyświetlane.

Zobaczyliśmy wielkie filmy M. Romma „Lenin w Październiku”, „Lenin w 1918 r.”, Eisensteina, „Aleksander Newski” i wiele innych. Wielkim powodzeniem cieszył się i cieszy dotąd na naszych ekranach wyświetlany ostatni film reż. I. Pyriewa z 1947 r. „Pieśń Tajg” oraz filmy produkcji najnowszej „Narzeczona z Turkmanii” i „Na morskim szlaku”.

SUKCES filmów radzieckich przedwojennej produkcji zachęcił „Film Polski” do pokazania nam jeszcze tych dobrych filmów, które nie weszły dotąd na nasze ekrany, ani w czasie „Miesiąca”, ani przed tym. Zrozumiałe jest przecież, że chociażby ze względów technicznych nie możliwe było pokazanie całej najlepszej produkcji radzieckiej.

Nadchodzący 1949 r. uzupełni już w pierwszym kwartale nasze wiadomości o przedwojennej kinematografii radzieckiej. Zobaczymy bowiem w tym czasie kilka filmów, które na ekranach Związku Radzieckiego wyświetlane są od czasu ich powstania, gdyż w ZSRR istnieje słuszny i godny naśladowania zwyczaj wznawiania co pewien czas dobrych obrazów.

Do takich należy niezaprzeczal-

nie film spółki reżyserskiej E. Szułżera i M. Goldblata „Ostatni Tabor”... cygański, którego członkowie po wielu ciekawych perypetiach postanawiają rozstać się z koczowniczym życiem i osiąść na roli, ofiarowanej im przez rząd radziecki. Poza ciekawymi, egzotycznymi dla nas obyczajami, film w bardzo bezpośredni sposób — dzięki zreczeniu rozwiniętej przez scenarzystę intrydze — odtwarza proces oddziaływania ustroju socjalistycznego na tryb i poziom życia różnych ludów i grup społecznych, którego wynikiem jest stały rozwój ich kultury i dobrobytu. W ZSRR cyganie pracują na roli, we własnych, narodowych kolchozach. Dużą atrakcją tego filmu stanowi piękny plener oraz gra oryginalnej grupy aktorów — cyganów, członków pierwszego na świecie

teatru cygańskiego „Romen” w Moskwie.

NIEWĄTPLIWIE film ten wzbudził żywe zainteresowanie naszej publiczności, jak i inny film o nieco sensacyjnej, zresztą w najlepszym tego słowa znaczeniu, treści: „Dżubars”. W filmie tym główną rolę obok znakomitego artysty radzieckiego N. P. Czerkasowa — gra... aktor czworoosobowy — Dżubars, pies strażniczy. Obaj grają znakomicie, co podnosi atrakcyjność filmu, poświęconego bohaterstwu strażnicy granicznej, czuwającej nad bezpieczeństwem granic swej ojczyzny socjalistycznej wśród gór Azji środkowej. Reżyser W. Szejndler i operator A. Szelenkow nie tylko pokazali zgodnie z zasadami sztuki filmowej, grę świetnych aktorów, ale również doskonale wykorzystali jako plener — dziki, egzotyczny krajobraz Pamiru. Film jest pochwałą bohaterstwa, poświęcenia i obowiązku.

Wartość charakteru, postawy moralnej człowieka, jej znaczenia w życiu zbiorowości i jednostki, wpływ na kształtowanie się ludzkiej osobowości moralnej — socjalistycznej pedagogiki społecznej — w interesujący, nawet dla mało „uspołecznionego” widza, sposób, ukazują film znanej spółki reżyserskiej A. Chelieca i Zarchi pt. „Członek rządu”.

W filmie rolę wiejskiej kobiety, która w ustroju radzieckim, dzięki pracowitości, trosce o dobro całej kolchozowej gromady, ucieleśnia wrodzonej inteligencji — uzyskuje stanowisko deputata rady najwyższej — gra Wiera Ma rekajka, niezapomniana „wiejska nauczycielka”. Artystyczny efekt aktorki świąć w tym filmie wielki triumf. Inną jego zaletą stanowi re-

alizm, z jakim pokazane zostało życie wsi radzieckiej, jej wrastanie w socjalizm.

OBRAZ życia w Związku Radzieckim przed wybuchem drugiej wojny światowej przynosi film reż. E. Szejndera „Wysoka nagroda” — dzieje walki radzieckiego kontrwywiadu z niemiecką siecią szpiegowską. Film ukazuje metody, przy pomocy których Niemcy chcą wydrzeć Związkowi Radzieckiemu jego tajemnice. Fascynująca treść obrazu zawiera też dodatkową dla nas atrakcyjność, że pozwala nam poznać i lepiej zrozumieć historię tych dni, gdy Beck flirtował z hitlerowcami, a Związek Radziecki przygotowywał się już do zdecydowanej z nimi rozprawy.

Z filmów przedwojennej produkcji zobaczymy nadto film wg. powieści A. Puszkina „Dubrowski” (reż. A. Iwanowski).

Na tych obrazach nie wyczerpuje się jednak lista filmów radzieckich, które zobaczymy w I-ym kwartale 1949 r.

FILM „Polski” pokaże nam najdłuższy dwuseryjny monument talaj film reżysera Gierasimowa „Młoda Gwardia”, wg. powieści A. Fiedajewa, film produkcji uzbeckiej „Aliszer Nawoi” (reż. Jarmatow) o życiu i czynach wielkiego poety-myśliciela i męża stanu z XI w., którego pięćsetlecie urodzin obchodził w ub. roku uroczyste nie tylko Uzbekistan, ale i cały Związek Radziecki.

Zobaczymy również pierwszy radziecki długometrażowy film rytmiczny w kolorach „Konik-Garbusek”, bajkę filmową reż. I. Wanowa.

Program radzieckich filmów w I-ym kwartale r. b. jest więc bardzo bogaty i różnorodny.

L. Rubach.

SCENA Z FILMU „MŁODA GWARDIA”

W ICH OBOZIE

DYPLOMATYCZNA BROŃ

Admiral Redfort, zastępca szefa sztabu marynarki wojennej USA, oświadczył niedawno, że flota amerykańska stanowi „broń dyplomatyczną”. Podał nawet szczegóły, jak się nią posługiwać: „Przypuśćmy — powiedział — że grupa okrętów wojennych udaje się do obcego portu. Obrzy nie działa krążowników wyglądają spokojnie i łagodnie. Ludzie mogą oglądać te kolosy z bliska, co wywiera na nich potężne wrażenie...”

Pismo „Saturday Evening Post” wyjaśnia ze swej strony, na czym polega „grzeźność” okrętów ame-

rykańskich na Morzu Śródziemnym:

„Podczas gdy nasi optymiści nie politycy oświadczają, że wszyscy stłknie rozbieżności między krajami można uregulować drogą konferencji, przywódcy naszych sił zbrojnych zdecydowali, że pokazanie palki na Morzu Śródziemnym nie nie zaszkodzi...”

Widzimy więc, że Amerykanie wypowiadają się za ingerencją w wewnętrzne sprawy krajów, przy pomocy armat i za międzynarodową współpracą z pałką w ręku. „Wyszość” ich dyplomacji jest rzeczywiście widoczna (x).

ZBRAWIENNA INKWIZYCJA

Dziela profesora uniwersyteckiego Davisa cieszą się w Stanach Zjednoczonych wielkim powodzeniem. W jednym ze swych ostatnich dzieł zatytułowanym „Złoty wiek Hiszpanii” profesor ten stara się wykazać, że inkwizycja hiszpańska odegrała szlachetną i pożyteczną rolę. (Czy nie ma w tym przypadkiem chęci usprawiedliwienia przyjaznych stosunków między przywódcami amery-

kańskimi a nowoczesnym wielkim inkwizytorem Franco?)

Zresztą Stany Zjednoczone przez wyższą w pewnym względzie Hiszpanię. Tak na przykład ostatnie sprawozdanie ze zjazdu Jezuitów donosi nam, że to czcigodne towarzystwo liczy w Stanach Zjednoczonych 6282 członków, tzn. więcej niż we wszystkich katolickich krajach Europy, łącznie z franklistowską Hiszpanią, gdzie przebywa 4973 Jezuitów. (x).

DZIECI I SZKOŁA W USA

Gazeta „New-York Times” donosiła niedawno, że Towarzystwo do spraw szkolnictwa w USA zwróciło się do Kongresu z oświadczeniem w którym podkreśla, że obecnie

„miliony dzieci nie mają najmniejszej możliwości otrzymać nawet podstawowego wykształcenia”.

Według danych tego towarzy-

stwa, 4 miliony dzieci amerykańskich w ogóle nie uczęszcza do szkoły, a ponad 8 milionów otrzymało wykształcenie zaledwie 4 klas szkoły powszechnej. Gazeta nazywa tę sytuację „groźną” i przypomina, że pod czas drugiej wojny światowej ponad 650 tysięcy poborowych uznanych zostało za pół-analfabetów.

Zresztą czytać nie warto, wystarczy wyjść na zosę...

Doktor Kryłow miał ochotę zakląć, ale powstrzymał się — wycodził:

— Bydlaki zdechłe, a żeby ich!...

Widząc, że Zabrodskiemu trzęsie się warga, rozgniewał się:

— Rozkleiliście się. Powinniście leczyć, a patrząc na was — zachorować można. No, nacierają... To znaczy, że pierwszy akt jeszcze nie jest skończony. A co do tego, jaki będzie akt drugi — możecie nie mieć wątpliwości. Znacze nasz lud? Czy — być może — urodziliście się na księżycu? Naród nasz, powiem wam, jest szczególnie... Jeszcze jak byłem w Moskwie, bombardowali tam porządnie, wszystkie szyby nam powylały. Patrz, a tu następnego dnia przychodzi szklarz, dokładnie wymierzył, szkła naciął, wstawił. A jak przed wojną stukłem okno, to przez trzy tygodnie nie mogłem doczekać się szklarza — ciągle „jutro” i „jutro”... Koło maneżu bomba chlapnęła — zaraz załatali. Naród nasz jest taki — w nieszczęściu się ujawnia. Nacierają? To nic, nabierzemy i my rozpędu, rozkręcimy się. Zobaczycie, jak będą uciekać z powrotem. A teraz chodźmy do Dżaparidze — nie podoba mi się, że za wolno zrasta się...

Słowa otuchy nie przychodzą tu Kryłowowi łatwo, żal chwycił jego samego za serce: co za kłeska!...

Budowali, budowali, a teraz oni wszystko pałają. Zboża wydeptali. Dzieci zabijają. Coś niespotykanego... Ale jedno doktor Kryłow wiedział z całą pewnością: wygramolimy się!

Nadszedł fatalny dzień: była dywizja — i nie ma już dywizji. Telefon polowy milczy. Szosą idą dowódcy, żołnierze z różnych oddziałów — piechociarze, saperzy, telefoniści. Strzelanina zewsząd... Coś bardzo niepomyślnego, coś, czego jeszcze nie było...

Kryłow zatrzymał nieznajomego oficera:

— Towarzyszu kapitanie, a dokąd to?

— Oddział swój zgubiłem...

— Ja nie pytam o to, coście zgubili, lecz o to, co zamierzacie uczynić?

Kapitan rozwiódł rękami:

— Nie wiem... Zapewne jesteście otoczeni...

Słowa takie były na ustach wszystkich. Nikt dokładnie nie wiedział gdzie są Niemcy; chaotyczna strzelanina, częste naloty nieprzyjacielskiego lotnictwa, drogi zapchanne chłopskimi wozami, spalonymi ciężarówkami, porzucenymi samochodami — powiększały zamieszanie.

Kryłow pochwylił kapitaną za rękę:

— Skoro zgubiliście swój oddział, to proszę bardzo!... Trzeba wyciągnąć stąd szpital. Przecież nie pozostawimy Niemcom naszych rannych. Mówi do was lekarz wojskowy drugiej kategorii Kryłow. Zbierzcie strzelców. Widzicie — idą bez sensu, a jeszcze z nosem na kwintę. Tak samo, zapewne, zgubili swe oddziały. A tu trzeba znaleźć... Wyjście, mówię, trzeba znaleźć...

W słowach jego brzmiała taka namietność, że kapitan odrzekł:

— Spróbujemy...

— Proszę wybaczyć, nie należało zapytać, z kim mam do czynienia...

— Kapitan Żukow.

Kryłow sam stanął pośrodku drogi, zatrzymując żołnierzy:

— Gdzież to tak lecisz? W pojedynkę i tak i tak nie wymkniesz się... Tu ze szpitalem kłopot... Twarz masz uczciwą, od razu widać — człek radziecki! No więc co? — rannych towarzyszy pozostawisz na łasce losu?... Skręcaj na prawo, prowadzi nas dowódca, kapitan...

Kryłow kłął sam na siebie: zapomniał, jak nazwisko tego kapitana!

Udało mu się zebrać około dwustu ludzi, nie licząc personelu szpitalnego. Po zapadnięciu zmroku ruszono w drogę. Opodał płonące malutkie miasteczko i na tle pożaru rysowały się wyrażenie wehikuły z rannymi. Świeące pociski, race — Kryłow zachwycił się przez jeden moment, ale zaraz doprowadził siebie do trzeźwej postawy — trzeba dobrze pilnować, żeby się nie rozleźli. Ten Żukow, czy też Sajkow — fajtlapa.

(C. d. n.).

Ilia Erenburg BURZA

Łum. St. Strumph - Wojtkiewicz

(85)

— A lżą ci Niemcy, posłuchać co mówią — to już nie nam nie pozostało. A w Orle — jak przed wojną — magazyny, restauracje, kioski. Dziewczęta spacerują... Tramwaj, prawdziwy tramwaj... Główna ulica nadzwyczajna, skwer, czystość — po prostu jak w stolicy... W restauracji sprzedają do naczyn portwinej, sam nie próbowałem, ale miałem czystątką bańkę — dla chorych wzięłem, sił dodaje... No, jeżeli tak jest w Orle, to i w Moskwie musi być nadzwyczajnie. Wkrótce te ogierki pomaszeraują z powrotem...

Nadmiarem radości życia umiał zarazić wszystkich. Chory — świata za nim nie widzieli. Komisarz Bukow jakoś powiedział: „Będę chyba musiał przestudiować medycynę, bo wychodzi na to, że Kryłow jest przy mnie komisarzem”... Młody lekarz Zabrodski, wrażliwy aż do chorobliwości, mawiał wchodząc do namiotu Kryłowa:

— Dymitrze Aleksiejewiczu, przyszedłem do was — ręce mi opadają...

— Ja nie leczę na „ręce mi opadają” — warczał Kryłow — szczególnie zaś ludzi, że tak powiem, o powołaniu lekarskim. No, a dla czegoż to ręce wam opadają? Jeżeli wrzusza was to, że Bielażew gorączkuje, to nie w tym strasznego — wyjdzie z tego...

Rozpadały się deszcze jesienne. Natura oddychała smutkiem, jak ludzie. Jednego z takich szarych, beznadziejnych dni przybiegł Zabrodski:

— Dymitrze Aleksiejewiczu, zaczęło się!...

— Oczym mówicie?

— Nacierają na całym froncie. Komunikat okropny.